
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Sanandrés Capó, Matías; Tavernelli, Romina Paola, dir. Motivacions subjectives de la participació en el moviment per l'habitatge. 2024. (Grau en Sociologia)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/300843>

under the terms of the license

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

Títol: Motivacions subjectives de la participació en el Moviment per l'Habitatge.

Autor/a: Matías Sanandrés Capó

Tutor/a: Romina Paola Tavernelli

Data: 30 d'abril del 2024

Gran en: Sociologia

Índex

Introducció.....	3
Marc teòric, empíric i analític.....	4
Principals aportacions sobre els moviments socials.....	4
Principals aportacions sobre el moviment per l'habitatge.....	7
Problemàtica específica.....	10
Metodologia.....	11
Resultats.....	12
Conclusions.....	17
Bibliografia.....	19
Annexos.....	22

Introducció

Durant les darreres dècades s'ha viscut un període polític convuls en què han proliferat gran nombre de moviments socials. En aquest context, ha sorgit un nou actor social entorn de les problemàtiques d'accés a l'habitatge que ha destacat per la seva importància mediàtica, social i política. Tot i l'aparició d'aquest moviment social, les dificultats d'accés a l'habitatge han continuat, passant d'una situació centrada en els problemes d'impagament de les hipoteques, a una situació en què proliferen els casos relatius als lloguers, a l'ocupació i a les situacions de real·lotjament. El mateix moviment social s'ha anat desenvolupant i ha passat d'un model en què la lluita pel dret a l'habitatge se centralitzava en la PAH, a un model descentralitzat en què existeixen diferents col·lectius d'abast local, autonòmic i nacional.

Per a la sociologia, l'estudi dels moviments socials ha sigut rellevant en quant que ha permès explicar els canvis en la societat. Alhora, permet comprendre les causes subjectives que porten a la participació, les relacions socials que es desenvolupen dintre del teixit social del moviment i els efectes biogràfics de la mateixa participació. A més, durant els darrers anys s'han anat desenvolupant noves perspectives d'anàlisi en què les emocions han sigut centrals en quant que element que acompanya i nodreix la racionalitat i l'acció.

Aquest treball pretén fer una aportació a aquest corrent a partir de la següent pregunta de recerca: quins factors intervenen en la decisió dels subjectes i motiven la seva participació? En base a això, els objectius rauran en la comprensió de quins són els elements que porten als individus a l'acció social. A més, es planteja assolir un segon objectiu que és entendre de quina manera es participa de forma no puntual. Per tal de poder assolir aquests objectius, es planteja l'anàlisi del moviment en defensa del dret a l'habitatge com a cas d'estudi. Això és deu a què aquest moviment presenta una estructura organitzativa forta i que s'adequa amb les exigències dels objectius de la investigació. A més, les transformacions que ha experimentat ofereixen un camp d'estudi qualitativament diferent.

El treball se centrarà en el perfil dels afectats, que presenten unes característiques concretes diferenciades d'altres perfils (que podríem considerar com a militants o activistes). Per això, les hipòtesis de partida són: 1) el principal motiu d'entrada d'aquest perfil és la necessitat i la inexistència d'altres mitjans per resoldre els seus problemes d'accés a l'habitatge. 2) un cop dins l'organització del moviment social, es desenvolupen una sèrie de mecanismes, que donen lloc al manteniment de la participació un cop resolta la situació particular de l'individu. Aquesta problemàtica s'aborda qualitativament, a partir de les tècniques d'observació participant i l'entrevista semiestructurada.

Marc teòric, empíric i analític

En aquest apartat s'exploren les principals aportacions teòriques que permeten comprendre i desenvolupar la problemàtica específica del treball. Per fer-ho, es reflecteixen els grans paradigmes que han pretès explicar els moviments socials des de diferents perspectives. La finalitat d'aquesta revisió teòrica és extreure conceptes operatius a l'hora de plantejar l'estudi de la qüestió tractada. Per complir aquest objectiu s'elabora un segon apartat en què s'analitzen diferents aportacions teòriques sobre el camp d'estudi concret.

Principals aportacions sobre els Moviments Socials

De forma preliminar, cal comentar breument les perspectives tradicionals del segle XX. El marxisme concep el moviment obrer com a únic moviment social possible, ja que nega la totalitat de la societat en què es desenvolupa. L'articulació de l'actor es dona a partir dels conflictes latents en el sistema econòmic, tot i que no s'especifica el mecanisme pel qual prenen forma els actors col·lectius (Rossi, 2006). L'enfocament funcionalista entén els Moviments socials com a patologies producte de mancances de cohesió social que han de ser integrats efectivament en la societat en conjunt (Garza, 2011). A partir dels anys seixanta, amb el sorgiment de nous models d'organització col·lectiva i canvis en el paradigma acadèmic, ambdues perspectives reben dures crítiques i perden força explicativa, en contraposició als nous paradigmes dels moviments socials.

Un primer esglaó, en aquesta crítica, parteix de la teoria de l'elecció racional que, segons Neveu (2000), considera que els actors participen en base a un càlcul de la relació costos beneficis. Mancur Olson, però, afegeix un grau més de complexitat, plantejant la següent paradoxa: hi ha individus que poden decidir no mobilitzar-se i obtenir beneficis igualment, ja que l'acció col·lectiva genera béns col·lectius (Dellaporta i Diani, 2011). Des d'aquest punt de partida, s'intenten oferir diferents respostes, per part d'autors posteriors, que puguin resoldre la problemàtica, en aquest sentit tenim les següents perspectives.

En primer lloc, tenim la perspectiva nord-americana, que es caracteritza per la seva dimensió macrosociològica i per les tesis racionalistes com a subjacents als seus plantejaments (Puerta, 2006). En aquest sentit, la qüestió a què intenta respondre aquest corrent no té a veure amb l'origen dels moviments socials, ja que es considera que sempre hi ha motius de conflicte i descontent, sinó quines són les condicions que en permeten el sorgiment (Salamanca, 1989).

Dintre d'aquesta perspectiva general, una primera aportació que destaca és la teoria de les organitzacions. El punt central d'aquest plantejament és l'anàlisi dels recursos organitzatius amb què es compta com a moviment social. La captació de recursos esdevé un element clau per tal de

poder oferir una major oferta d'estratègies i tàctiques que puguin apel·lar les preferències dels individus (Salamanca, 1989; McAdam, McCarthy i Zald, 1999).

Una segona aportació, és l'enfocament del procés polític. Des d'aquesta perspectiva, es considera que els moviments socials consisteixen en relacions entre les autoritats i els seus antagonistes (Puerta, 2006). En aquest sentit, el sistema polític en general pren una gran rellevància a l'hora de parlar d'oportunitats per a l'acció col·lectiva, en quant que aquests amotllen la forma que prenen els moviments socials en un context institucional específic (McAdam et al, 1999). La relació entre moviments socials i política s'expressa a través de tres variables: repressió, poder i oportunitat (Salamanca, 1989). Un altre concepte clau d'aquest enfocament és el repertori de confrontació que es refereix a les habilitats a disposició d'un actor en el moment de confrontació amb l'adversari (Kuri, 2016). A més, els canvis en l'entorn polític generen oportunitats polítiques que poden comportar canvis estratègics.

D'altra banda, tenim la teoria de les xarxes socials. Segons Snow, Zurcher i Ekland (1980), les xarxes socials són el nexa entre els potencials activistes i els moviments socials. Són xarxes de relacions interpersonals que existeixen en la perifèria dels moviments socials o les organitzacions. Segons aquesta perspectiva, les persones que participin de les xarxes socials o hagin militat en organitzacions prèviament, tenen més probabilitats d'adherir-se als moviments socials (McAdam, 1986). A més, les xarxes socials generen predisposicions per a l'acció, en quant que els individus poden participar del "jo col·lectiu" d'un moviment social sense formar-hi part. Alhora, les xarxes socials generen oportunitats per transformar les predisposicions en acció i reforcen la participació (Diani i Dellaporta, 2011).

Per acabar amb les aportacions de l'escola nord-americana, és rellevant parar atenció a la teoria de l'emmarcament, ja que es situa en una perspectiva molt propera als enfocaments subjectivistes i culturalistes de l'escola europea (Kuri, 2016). Els marcs són el conjunt de creences amb què es dona significat a les situacions i es legitimen les accions dels moviments socials (Amparán, 2000.) Es distingeixen 3 tipus de marcs. 1) marcs de diagnòstic, segons els quals els actors socials identifiquen les problemàtiques socials i polítiques. 2) marcs de pronòstic, que serveixen per assenyalar als sectors socials que es consideren responsables de la problemàtica. 3) marcs de motius, que són les motivacions de l'acció del moviment social (Kuri, 2016.). Els marcs s'expandeixen, pretenent arribar a més sectors de la població, mitjançant el procés d'alineament de marcs (McAdam et al, 1999).

Des d'un altre enfocament, tenim les aportacions de l'escola europea. Que parteix de l'anàlisi dels moviments socials en un context de fragilització de les relacions i les institucions socials, posant èmfasi en la capacitat d'articular identitats dels moviments socials. Les principals aportacions són les següents.

En primer lloc, Alain Touraine (2006) parteix d'una forta crítica al paradigma marxista, tot i que no rebutja la idea de conflicte com a element clau en la seva teoria. En la societat postindustrial, es dona pas a la lluita en el camp cultural, convertint-se els actors en pugna en productors de la historicitat, és a dir, d'apropiar-se dels mecanismes de producció simbòlica, de producció de la informació, etc. Així, els moviments socials juguen un paper clau en la disputa per la producció de la societat, una tasca eminentment cultural (Puerta, 2006). En la mateixa línia es situen les aportacions d'Alberto Melucci (Amparán, 2007). La societat postindustrial dona lloc a un context d'incertesa i pèrdua de sentit individual i col·lectiu. Segons Blanco (1996) Melucci creu que en els moviments socials es genera una identitat col·lectiva, entesa com una definició compartida produïda per individus en interacció. Per tal de donar-se la identitat col·lectiva és necessària una "inversió emocional" per part dels participants que generi un sentit de pertinença al col·lectiu. La identitat es construeix d'acord amb 3 elements: la permanència d'una sèrie de característiques al llarg del temps, la delimitació del subjecte respecte els altres i la capacitat de reconèixer i ser reconegut (Amparán i Gallegos, 2007). Per tant, l'adhesió de nous participants en els moviments socials es desenvolupa com un procés de reconstitució de la identitat, en què es viu una situació de dissonància en relació amb les preferències i expectatives de l'individu i, posteriorment, es passa al nou univers simbòlic del moviment social (Blanco, 1996).

Arribats a aquest punt, ens calen elements teòrics que permetin dibuixar un vincle explicatiu del procés d'assumpció dels marcs simbòlics i relacionals dels moviments socials per part dels participants. Algunes aportacions crítiques sobre la teoria de l'elecció racional, pretenen avançar cap a un model més complex, que incorpori altres elements com les emocions i/o les creences com a factors rellevants (Elster, 1989).

En aquest sentit, Jasper (2012) considera que les emocions no són elements irracionals que comporten una acció espontània, sinó que acompanyen i orienten la racionalitat i l'acció dels individus. Es tracta, doncs, de comprendre que la racionalitat no és quelcom econòmic, sinó que busca altres finalitats, com poden ser el reconeixement per part del grup (Goodwin i Jasper, 2006). En aquest sentit, trobem emocions que condueixen a la participació i la reforcen, mentre que n'hi ha d'altres que poden comportar el declivi de la participació (Latorre, 2005). Cal tenir en compte que les emocions, tot i tenir una base biològica, es construeixen en el seu ús i aparició socialment, són elements dependents del context (Jasper, 2008; Poma i Gravante, 2022). Un altre element que aporta Jasper (2008) és el de principis morals, entesos com aquella part de la cultura que implica judici i acció en termes d'allò que és correcte o incorrecte de fer o pensar. És un element constitutiu de la identitat, ja que aquesta comporta obligacions morals dels individus que l'assumeixen. Alhora, aquest concepte lliga amb el "moral shock", que s'entén com un procés pel qual un esdeveniment o informació genera un fort impacte sobre l'individu. Està relacionat amb els moments de reclutament especialment (Jasper, 2008).

En aquest mateix sentit, Filleule (2015), realitza algunes aportacions, però partint de la perspectiva de l'abandonament dels moviments socials. En primer lloc, contribueix amb el concepte de carrera, que fa referència, per la banda objectiva, als canvis en l'estatus, l'ocupació i les posicions de l'individu. Per la part subjectiva, la carrera està relacionada amb els canvis en la perspectiva de l'actor sobre les condicions en què existeix i la interpretació del significat d'aquest. A partir d'aquí, es considera que s'ha de comprendre la militància com un procés que entengui el compromís en relació amb la situació vital de l'individu. A més, Filleule (2015) creu que s'ha d'entendre l'estudi de les motivacions sobre l'involucrament en els moviments socials de forma dinàmica, articulant el nivell micro, el nivell meso i el nivell macro. En aquest sentit, el nivell micro correspon a la socialització i les disposicions, el nivell meso a la socialització secundària, el model organitzatiu, etc. i el nivell macro al context polític.

Principals aportacions sobre el Moviment per l'Habitatge

L'objectiu d'aquest apartat és exposar algunes de les principals aportacions de diversos autors sobre els moviments en defensa del dret a l'habitatge, donant especial rellevància a aquelles perspectives que aporten eines teòriques i experiències empíriques més útils pels objectius generals del treball. Cal destacar que la majoria de les lectures consultades han versat sobre l'estudi de la Plataforma d'Afectats per les Hipoteques, pel seu paper clau en el sorgiment del moviment i al seu impacte polític, social i mediàtic.

Quant a les formes d'analitzar el desenvolupament del moviment per l'habitatge, tenim, en primer lloc, les aportacions d'Ancelevici i Badimon (2021), que versen sobre la qüestió de l'emmarcament i la constitució de la identitat col·lectiva. Els autors atribueixen la participació, de forma continuada, a la PAH, a partir de processos de micromovilització emocional. En aquest sentit, trobem el treball emocional estratègic, que es defineix com allò que fan els activistes per generar emocions que estimulin la participació a la PAH.

Aquesta qüestió no és en absolut menor, ja que els afectats, en el moment d'arribar a la PAH, parteixen de situacions emocionals negatives: vergonya, culpabilitat, soledat, etc. i d'unes dinàmiques individualistes i neoliberals (Macías, 2016; Giménez, 2019), motiu que dificulta l'acció col·lectiva. Es transita cap a emocions positives, per tal de generar predisposicions a l'acció a partir de la interacció entre emocions col·lectives (nivell meso) i individuals (nivell micro) (Sotomayor, 2023). En aquest procés de conversió emocional, intervenen diversos mecanismes. En primer lloc destaca l'assessorament col·lectiu, que tracta a les afectades com a un subjecte actiu. Això es porta a terme a partir de la transmissió de coneixement i la responsabilització del propi cas. Alhora, s'estableix un espai de confiança on col·lectivitzar el seu malestar (Macías, 2016). D'aquesta manera, es desenvolupa una estratègia d'empoderament emocional beneficiós per a l'acció col·lectiva.

D'altra banda, tenim l'aportació de Giménez (2019), que parteix de les cadenes rituals d'interacció. Aquestes es caracteritzen per ser una trobada de dues o més persones amb afectacions recíproques, l'existència de barreres excloents amb allò que hi ha fora del col·lectiu, l'atenció compartida sobre un mateix objecte i l'experiència emocional entesa com a estat emocional compartit pels membres del grup. Aquesta cadena de rituals es desenvolupa a partir de l'entrada en el col·lectiu i, al llarg de la participació, es reforça amb el procés de reparació emocional que es desenvolupa a partir del vincle i la pertinença al grup. Finalment, aquest procés se continua reforçant amb l'activació contenciosa, que consisteix en la celebració de les petites victòries del moviment (aturar un desnonament, per exemple) i que ratifica les pràctiques i finalitats del col·lectiu. D'altra banda, tenim el procés de construcció d'identitat col·lectiva, que consisteix en l'establiment d'una definició compartida del grup, de les seves fronteres i trets característics. En el cas de la PAH aquest procés pren forma a partir d'una denominació col·lectiva basada en la percepció d'una comunitat d'experiència i de voluntat. En aquest sentit, el terme "família" o "comPAH" és de gran rellevància per la PAH, ja que genera un vincle moral cap al col·lectiu i, en alguns casos, permet ocultar dinàmiques de poder i dominació (Giménez, 2017). Per últim, tenim el treball emocional quotidià, que permet l'establiment de llaços de confiança i solidaritat. Es caracteritza per tractar-se d'aquelles situacions en què les activistes passen temps juntes "sense fer res" i es donen dinàmiques de sociabilitat espontània. No és un treball organitzat. En aquesta mateixa línia, Ortega, Padrones i Avilés (2022) ens parlen dels espais en què es forma la identitat col·lectiva. En primer lloc, tenim els espais privats, que són aquells en què es configuren els discursos en base a criteris d'identitat col·lectiva. En segon lloc, tenim els espais públics, en què els moviments socials porten a terme reivindicacions i actes de protesta per visibilitzar i simbolitzar les seves lluites. Per tant, segons l'exposat, la identitat col·lectiva es formula per l'establiment de vincles afectius amb el grup. A més, però, també destaca que es desenvolupa tot un procés d'assumpció del marc significatiu, com a forma d'assumir la definició del conflicte en termes morals que desenvolupa el col·lectiu (Giménez, 2017).

Aquests arguments ens permeten comprendre com és el procés d'entrada i establiment de la relació amb el col·lectiu, però les emocions no són l'únic incentiu a la participació. Com diu (Giménez, 2017) els incentius són diversos. En concret, tenim, en primer lloc, els incentius pragmàtic-instrumentals, que s'orienten cap a la provisió de recursos, l'accés al coneixement i a l'aplicació de pràctiques resolutives pel conflicte. En segon lloc, tenim els incentius simbòlic-culturals, que tenen a veure amb la configuració de noves interpretacions d'un mateix, del conflicte, dels altres i del món en general. Finalment, tenim els incentius emocionals, que ja s'han comentat anteriorment. La combinació d'aquests elements comporta l'acció col·lectiva.

En aquest darrer punt, cal prestar atenció a la composició social de la PAH i a les dinàmiques en clau de gènere i ètnia que s'hi ha desenvolupat, ja que la majoria dels participants són dones i moltes d'origen migrant (Giménez, 2017; Badimon, 2022).

En primer lloc, tenim el procés de feminització de la PAH (Badimon, 2022). Això s'entén com els procediments adoptats per la PAH per tal de proporcionar reconeixement públic a la contribució de les dones al col·lectiu, a més de limitar els obstacles a la participació d'aquestes. Aquest procés es dona en dues dimensions. En primer lloc, tenim la dimensió normativa, que es vincula amb l'estil d'activisme de l'organització. En el cas de la PAH es caracteritza per l'horitzontalitat i la reciprocitat, entesos en termes de participació igualitària i suport mutu. A més, l'estil de la PAH també promou l'expressió de les emocions. D'altra banda, la dimensió organitzativa té a veure amb el reconeixement polític de les tasques de cura, per això habiliten espais de jocs infantils i d'ajuda per a les tasques escolars dels fills i filles de les activistes, de manera que es permet a les mares participar en les reunions i conciliar l'activisme amb les tasques de cures. En aquest sentit, es pot traçar un paral·lelisme entre la lluita de la PAH i les demandes feministes, ja que es genera un vincle entre allò personal i allò polític, portant així a terme una tasca de politització de la vida privada (Soto, 2017). Badimon (2022) també destaca el paper de les dones migrants, que representen una part significativa del col·lectiu. Aquestes tenen una major discreció en la participació a l'organització, especialment si tenen poc bagatge acadèmic, cultural o polític. A més, assumeixen tasques poc especialitzades, que requereixen pocs sabers tècnics. D'aquesta manera, aquests sistemes de divisió social actuen com a sistemes de poder. En els moviments socials aquestes relacions de poder es poden reproduir mitjançant el "treball militant" i l'assumpció de les posicions més elevades en la jerarquia. En aquest sentit, els moviments socials poden tenir la capacitat d'incloure la diversitat, no només en termes quantitatius sinó també qualitius, i per això cal adoptar una perspectiva interseccional per comprendre com les divisions per gènere, classe i/o raça interactuen entre elles i generen segregació. Aquestes dinàmiques no tenen per què reproduir-se d'igual manera que en contextos fora dels moviments socials. En aquest sentit, és important tenir en compte els eixos d'estratificació sense caure en visions essencialistes, per tal de poder construir categories adequades al seu context i a les dinàmiques d'aquest. (Dunezat, 2017).

Problemàtica específica

Segons s'exposa en el marc teòric, podem situar la problemàtica entre el plànol meso i micro (Filleule, 2009). Són dos nivells estretament relacionats i amb capacitat d'incisió de l'una sobre l'altre (Sotomayor, 2023). A més d'això, s'han dibuixat els motius causals de l'arribada dels afectats al moviment per l'habitatge; a saber, els incentius pragmàtic-instrumentals (Giménez, 2017) i les condicions emocionals i cognitives sota les que es realitza aquesta arribada. Aquest moment, a

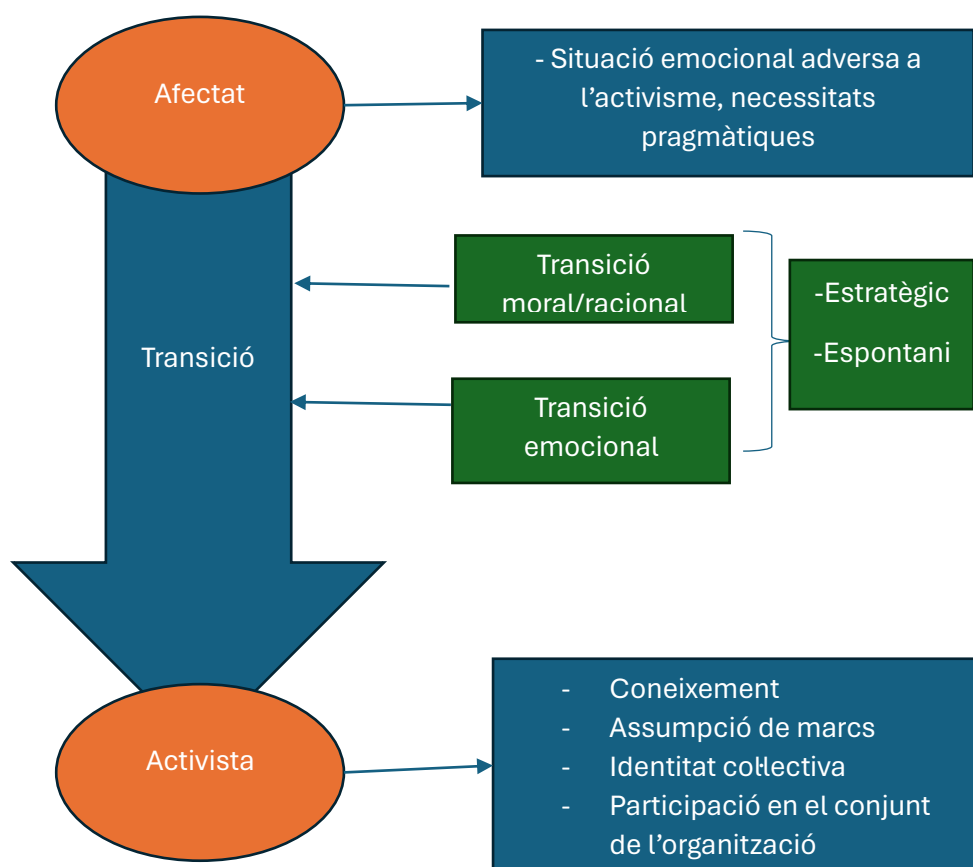
més, representa una ruptura entre les expectatives de vida i la situació objectiva que s'ocupa (Filleule, 2015), procés que contribueix al shock moral i emocional que pateix l'individu (Jasper, 2006). Un cop es produeix l'entrada i es comença a treballar amb el col·lectiu, l'afectat comença a experimentar un procés de transició emocional, racional i moral (Giménez, 2019). Tot i que es poden produir relacions clientelars amb absència d'aquest procés (Giménez, 2017). Aquest procés de transició es desenvolupa a partir de diversos mecanismes (Ortega, Padrones i Avilés, 2022; Jasper, 2012; Giménez, 2019; Giménez, 2017; Macías 2016). Alhora, es desenvolupa un canvi en la forma de comprendre el conflicte, legitimar o no als actors i les pràctiques que desenvolupen els altres i el col·lectiu en si mateix (Della Porta i Diani, 2011). Tot aquest procés es veu reforçat per l'existència d'una xarxa social de suport. (Della Porta i Diani 2011; Snow, Zurcher i Ekland, 1980; McAdam 1986).

En cas de produir-se aquest procés, es passa d'una situació emocional i cognitiva adversa a l'activisme, a un perfil d'afectat-activista o afectat-militant (Giménez, 2017) en què s'assumeixen els marcs significatius propis del moviment, es forma part de la identitat col·lectiva i es posseeixen una sèrie de recursos teòrico-pràctics relacionats amb l'activisme més amplis.

En base a tot l'exposat, es pot concloure que els objectius essencials per aquest treball són els següents. En primer lloc, és fonamental conèixer la situació en què arriba l'afectat al col·lectiu i quins impactes té la seva situació en la seva percepció emocional i racional/moral. En segon lloc, és interessant saber com és el procés de transició racional/moral i emocional, és a dir, quins mecanismes intervenen. En aquest sentit, també es pretén comprendre quin paper juguen les xarxes socials en l'enfortiment d'aquesta relació. Per acabar, caldrà veure si, efectivament, la transició es dona d'aquesta manera: passant d'un tipus ideal d'afectat a un tipus ideal de militant o, si pel contrari, existeixen formes mixtes d'ambdós perfils esperats o el procés simplement, no es dona. Per realitzar aquesta feina, s'elaboren les següents hipòtesis:

- H1: Durant la participació en el moviment per l'habitatge, es produeix un procés de transició del tipus ideal "afectat" al tipus ideal "activista".
- H2: Un dels elements de la transició entre el perfil "afectat" i "activista" són les emocions. Aquestes es transformen a partir de diversos mecanismes.
- H3: Un dels elements de la transició entre el perfil "afectat" i "activista" és la moral/racionalitat. Aquestes es transformen a partir de diversos mecanismes.
- Alhora, aquestes dues hipòtesis ens permeten formular una pregunta de recerca auxiliar: quins mecanismes, no reconeguts teòricament, existeixen en el Moviment per l'Habitatge?
- H4: les xarxes socials juguen un paper de reforç de tot aquest procés.

Aquest esquema d'hipòtesis es representa gràficament de la següent manera:

Metodologia

La metodologia seleccionada per al contrast empíric és fonamentalment qualitativa, per tal de poder obtenir informació extensa dels individus. Quant a les tècniques d'anàlisi utilitzades, es planteja, en primer lloc, l'observació participant. La selecció d'aquesta primera tècnica ha tingut diverses finalitats. Primer de tot, ha permès assolir informació sobre les dinàmiques espontànies que es donen en el col·lectiu, el procés d'entrada dels nous membres, els principals rols que es desenvolupen en el grup i la composició social d'aquest. D'altra banda, l'ús d'aquesta tècnica ha tingut dues fites pragmàtiques. D'una banda, ha permès accedir al camp d'estudi participant en el col·lectiu com "un membre més" i establint relacions de simpatia i amistat amb l'entorn, que han facilitat l'ús d'altres tècniques posteriorment. Alhora, ha permès assolir dades sobre els participants per tal de poder construir els perfils en base als que es considera a un membre com a "activista" o "afectat". En concret, s'ha participat un total de 17,5 hores en assemblees i altres espais del col·lectiu.

Un cop finalitzada aquesta fase, s'han desenvolupat un total de 5 entrevistes semiestructurades als diversos perfils. Aquesta tècnica ha permès obtenir informació sobre els elements que es consideren rellevants per a la investigació, posant-los sobre la taula i oferint un espai de conversa

relaxat amb la finalitat d'obtenir informació profunda sobre aquests temes. Això ha permès conèixer la situació emocional dels afectats i les seves consideracions sobre el procés de participació. Els perfils elaborats són:

- Entrevista 1: persona cas dels jocs florals (participa des de març).
- Entrevista 2: persona en situació de reallotjament (participa des de fa 6 mesos aproximadament).
- Entrevista 3: persona amb cas resolt (o a punt de resoldre's). Participació activa en l'assemblea amb aportacions tècniques i estratègiques.
- Entrevista 4: persona amb cas resolt (o a punt de resoldre's). Participació activa en l'assemblea amb aportacions tècniques i estratègiques.
- Entrevista 5: "líder" del col·lectiu

Un cop assolides les dades, s'ha realitzat una fitxa-recull de l'observació amb la informació anteriorment esmentada. Pel que fa a les entrevistes, les unitats d'informació empírica s'han articulats amb conceptes interpretatius relacionats amb la teoria. Això ha permès l'elaboració del següent apartat.

Resultats

El Grup d'Habitatge de Sants (d'ara endavant, GHAS) és un col·lectiu de suport mutu entorn de les problemàtiques d'Habitatge que neix el 2017 i que actua en l'àmbit local en el districte de Sants-Montjuïc. En l'àmbit organitzatiu, es desenvolupa una assemblea els dilluns, que fonamentalment es tracten els casos i alguns temes organitzatius. A més, s'estructura en comissions (permanents) i en grups de treball per tractar qüestions concretes (negociacions o similars). Generalment, el grup es compon majoritàriament per dones. Destaca que hi ha una clara divisió entre els dos perfils principals del col·lectiu: els militants i els afectats. Els primers participen en el col·lectiu per motivacions morals i ètiques, ajudant als membres del segon grup i assumint un major volum de tasques organitzatives. Estan plenament integrats en l'estructura del col·lectiu. Aquest grup es caracteritza per una distribució majoritàriament femenina, tot i que menys accentuada. A més, l'origen ètnic és generalment autòcton.

D'altra banda, el grup dels afectats es constitueix per aquells membres que participen en el grup arran de la seva pròpia problemàtica amb l'habitatge. Aquest grup es compon gairebé totalment per dones, moltes d'elles d'origen migrant de països del sud global principalment. Dintre d'aquest grup, a més, es pot traçar una segona distinció entre aquelles afectades que participen de forma puntual (assisteixen a l'assemblea un dia per informar-se del funcionament del grup, plantejar la

seva problemàtica i rebre assessorament) i aquelles que participen de forma activa, acudint a les assemblees de forma contínua. A més, hi ha un grup, molt reduït, de persones que han sigut afectades en el passat i que, actualment, tenen el seu cas resolt i continuen participant.

Sol haver-hi quatre tipus de problemàtiques. En primer lloc, tenim problemàtiques relacionades amb les hipoteques. En segon lloc, tenim problemàtiques relacionades amb els lloguers. En tercer, tenim situacions d'ocupació d'un immoble. Finalment, tenim les problemàtiques de real·lotjament. Aquesta darrera problemàtica ha anat creixent en els darrers anys i cada vegada ocupa més pes en el col·lectiu. La problemàtica de real·lotjament comporta: 1) és una problemàtica de llarga durada, les persones en aquesta situació poden tardar fins a 3 o 4 anys en assolir un habitatge estable, 2) en gran nombre d'ocasions, les persones són real·lotjades fora del barri de Sants, de manera que la vinculació és més difícil. A vegades, tot i ser allotjades en el barri de Sants, l'assistenta social es troba en un barri llunyà, motiu pel qual són derivades a altres col·lectius més propers.

Quant a les dinàmiques de gènere, el primer que s'observa és una estructuració feminitzada del col·lectiu, tant quantitativament com qualitativa. La gran presència femenina es deu al vincle entre la llar i la família. En aquest sentit, les dones són qui defensen la llar i participen més que els seus marits. Durant les assemblees, els homes que acudeixen gairebé no parlen, només acompanyen a les seves parelles i en moltes ocasions cuiden els fills mentre és la dona qui gestiona els casos. En aquest sentit, l'espai de l'assemblea subverteix la divisió tradicional de les tasques entre gèneres. Alhora, el GHAS representa un espai de comoditat en què les emocions i la compatibilitat de l'activisme amb altres esferes de la vida són cabdals. Qui s'involucra més és perquè pot i vol. Això en part explica l'absència de mecanismes disciplinaris.

Pel que fa a l'ètnia, les persones migrades, especialment sense estudis, participen menys i ho fan habitualment a partir de preguntes. Assumeixen tasques tècniques quan fan alguna cosa fora de l'assemblea (neteja o similars). En aquest sentit, representa una barrera per a la participació.

Pel que fa a l'establiment d'objectius estratègics, vinculats amb la participació, no es reconeixen objectius en el llarg termini. Això no comporta l'absència de fites estratègiques. Els objectius, per a l'organització, no són la participació dels nous membres en el llarg termini, sinó la participació en la defensa del mateix cas:

“una persona que li agafin ganes de lluitar i que realment reivindiqui els seus drets, o sigui, és lu que hem d'aconseguir en les assemblees”

És a dir, hi ha un objectiu perquè les noves participants defensin el seu propi cas, però no per integrar-los en l'estructura organitzativa del col·lectiu. Alhora, des de l'inici es parla d'una dinàmica de retorn: al grup d'habitatge s'hi acudeix per rebre ajuda, però també a ajudar. Aquesta dinàmica, però, no es desenvolupa de forma agressiva, disciplinària ni exigent, sinó que les

relacions entre les companyes són còmodes, amigables i parteixen de la comprensió de la situació de cadascú:

no has venido hasta ahora y ahora... qué? ¿Vienes? ¿Qué, qué quieres? No, es como: Oye, bienvenida seas. Si necesitas algo, estamos aquí. Te reciben...

Bueno, no sé. Te reciben muy, muy bien

En aquest context organitzatiu, els perfils afectats arriben sota unes condicions determinades. Aquesta situació es caracteritza per la necessitat pragmàtica, és a dir, la necessitat d'alguna via per poder resoldre el seu cas. A més, es troben en entorn de violència i desatenció en què no reben ajuda de ningú sinó mals tractes per part de propietat, seguretat social i altres actors intervinents. En el cas de les persones reallotjades, aquest entorn de violència és constant, ja que els habitatges en què són allotjats són altament conflictius:

“Pues hasta que me fui, justo una semana antes, dos chicas cogieron el pelo uno, el otro estaba uno así, toda la cara, moratones, porque cogió así la cabeza y le golpeaba. Cogió un cuchillo. Le hemos sacado. Luego cogió el tenedor y le clavó”

Aquesta situació genera un gran malestar emocional en els afectats, que viuen el seu cas de de l'enfonsament vital i la falta d'expectatives positives sobre la resolució del cas:

“em vaig trobar... trobar molt, molt malament, molt malament, perquè no podia respondre. No podia fer res, no em trobava, no trobava i no trobava. El pou era cada vegada més fons i no hi veia cap sortida”

Dintre d'aquest context, els afectats viuen la participació com un procés en què intervenen diversos incentius i desincentius relatius a la participació. El primer, i principal incentiu és la necessitat d'ajuda. En aquest sentit, les persones amb problemàtiques d'habitatge viuen la seva situació des del desconeixement i la falta d'informació. El GHAS ofereix recursos útils per afrontar la seva situació:

“Y ellos me asesoraron. Que tienes que hacer esto. Necesitas este documento, este documento y ya empecé sacar y eso si me acompañan en el juzgado todo”

Aquests recursos s'ofereixen a través de l'assessorament col·lectiu, els acompanyaments i l'assessorament individual/aïllat. Alhora, el GHAS ofereix un recurs de poder col·lectiu. Això és rellevant perquè, en moltes situacions, els mecanismes habituals per afrontar el cas són individuals

i poc resolutius, comptar amb el suport del col·lectiu posa a disposició de l'afectat un abast de pràctiques més àmplies que poden resultar útils:

“Y fuimos con los chicos, nos paramos ahí y no nos movimos hasta cuando salió el director para ver qué era lo que pasaba. Le explicamos que queremos hablar con la con la Elisabeth, que nos de algo, una solución, una respuesta del sobre el contrato”

L'obtenció d'aquests recursos, permet millorar les expectatives de l'afectat, el que fa entrar en un procés de reparació emocional. En aquest sentit, la conversió de les emocions negatives en positives es veu constantment reforçat, tant en l'àmbit formal a les assemblees, com a escala informal, amb relacions unipersonals amb membres del col·lectiu. Això és rellevant perquè esdevé un element que genera lleialtats i sentiment de pertinença.

Y empecé a venir en la Asamblea. Sí, es como que cuando te rescatan de un agujero negro me rescataron así, me sacaron de todo esto mierda y me empezaron a ayudar y diciendo que Oye, cualquier cosa que necesitamos, estamos aquí

En aquesta línia, a l'espai de l'assemblea els perfils militants acostumen a realitzar intervencions que 1) reconduïxen les intervencions contràries a la participació cap a posicions favorables, 2) reforcen aquelles aportacions que per si mateixes són favorables. Aquesta mateixa dinàmica es reproduïx també fora de l'assemblea, en diàlegs individuals entre afectats i militants vinculats a la gestió del cas, o en converses entre petits grups que inclouen ambdós perfils.

En aquest sentit, és rellevant tenir en compte que les predisposicions favorables a l'acció col·lectiva es construeixen en un procés de conflicte en què l'acció col·lectiva entra en contradicció amb els principis morals dels afectats. A més de la contradicció, existeixen mecanismes de desincentiu, com són les amenaces per part de la propietat, les intervencions de “desokupa”, les violències que viuen les afectades per part de l'administració, etc. D'aquesta manera, els diàlegs de reforç, generalment en petits grups, però també en les assemblees contraresten l'efecte d'aquests desincentius:

“me dicen no, no te preocupes, ella lo hace esto para asustarte, no, ahora me les meterán más presión a ustedes para asustar o... Pero no, no se preocupen. Y claro, me da más confianza. Sinceramente, me siento más major”

Un darrer element que enforteix la participació és l'observació de situacions similars o fins i tot "pitjors" en les assemblees. En aquest sentit, conèixer experiències de persones que han passat per un procés d'organització i conflicte similar i que han sortit victorioses reforça les expectatives

d'èxit i dibuixa l'acció del col·lectiu com una eina útil per l'afectat. Alhora, trobar situacions homòlogues o "pitjors" permet relativitzar la importància del mateix cas i facilitar una actitud de lluita. A més, aquest mecanisme, permet establir diàlegs entre els nous i els vells militants des de la comprensió, fet que juga un paper clau en la construcció de l'espai com a un espai còmode. Per aquest motiu, un dels pocs mecanismes estratègics de l'organització són les "participacions forçades", en què s'intenta que aquells afectats més veterans donin a conèixer alguna informació útil per un membre nou o realitzin algun acompanyament.

Quant a la transició racional, els resultats apunten a dos efectes de l'activisme en els afectats. En primer lloc, tenim el reforçament de les prenocións que no són conflictives amb les accions del col·lectiu o els marcs significatius d'aquests. En segon, tenim la dissolució d'aquelles prenocións més conflictives:

*“Però què... la gent ara quan diu quan se sent okupa ja pensa diferent.
Quina mena d'okupa? Perquè abans al principi era okupar, destrossar o fer,
i ara no, el que fa és cuidar aquella casa”*

Tot i això, cal tenir en compte que les posicions més escèptiques són més resistents. Alguns elements emocionals, com la culpabilitat, romanen subjacents, tot i que es mantingui la participació. D'altra banda, hi ha elements del discurs que denoten una evolució amb el temps de participació. En aquest sentit, si es compara la definició de la problemàtica entre el perfil A, el B i el C, es pot apreciar l'emmarcament d'aquest i el pas d'un discurs més "simple" a un de més "elaborat". Això es desenvolupa a partir dels aprenentatges quotidians, en espais informals de conversa i amb tallers formatius organitzats pel mateix col·lectiu.

Tot aquest procés de capacitació, transmissió de coneixement i transformació ètica-moral i emocional, comporta l'"empoderament" de l'afectada, que passa d'una situació de derrota a una situació de voler afrontar el conflicte.

Per acabar, els afectats s'integren menys en la xarxa social del col·lectiu, tot i que sí que participen d'espais concrets com són l'escoleta o activitats organitzades pel mateix GHAS. Tot i això, els membres que hi participen sí que veuen reforçada la seva adhesió i, de fet, en cas de sortida esdevé un element que facilita el reenganxament.

Arribats a aquest punt, queda una qüestió no resolta: el compromís. Fins ara, s'ha dibuixat el procés d'adhesió, el procés de transició emocional i racional i els efectes en l'acció col·lectiva. Tot i detectar elements que teòricament porten a pensar en l'establiment del compromís, els perfils "postafectats", que s'apropin al tipus ideal de militant, són ínfims i temporals. Aquest procés d'abandonament es deu, fonamentalment, a dos factors.

En primer lloc, tenim que durant el període de participació i resolució del cas, els afectats estableixen una relació d'agraïment i deute amb el col·lectiu:

“Jo soc de les que m'agrada tornar lu que se m'ha donat i... I poder respondre és tornar al que s'ha.... se m'ha fet”

Un cop resolt el cas, es considera que s'ha de realitzar un retorn cap al col·lectiu i es participa durant un temps de forma addicional. Un cop aquest deute es considera saldat, ja no hi queden incentius per a la participació. A més, l'elevat cost de participar en el col·lectiu i les dificultats de conciliació amb la vida laboral i familiar dificulten en molts casos continuar participant. Els casos en què es viuen situacions amb menor pes de la vida laboral i familiar, és més probable que la participació es perllongui.

Tot i això, cal esmentar una dinàmica més en el procés d'abandonament. Alguns afectats, tot i desvincular-se efectivament del GHAS, continuen mantenint relacions en espais informals i participant d'accions puntuals (com manifestacions o desnonaments). Aquesta xarxa esdevé una via de reclutament, especialment rellevant pels casos de reallotjament, en què una persona que en el passat ha passat pel GHAS dona a conèixer el col·lectiu a potencials nous participants que viuen una situació similar. Quan el nou participant s'apropa, ho fa acompanyat d'aquest exmembre i és acompanyat temporalment per ell. Per tant, s'evoluciona cap a un model de militància esporàdica, utilitària i compatible amb altres esferes de la vida.

Conclusions

Amb aquest treball es mostra la trajectòria de les persones amb problemàtiques per accedir al dret a l'habitatge en el GHAS: la seva transició emocional i racional i els diversos mecanismes que intervenen. Tot i això, difícilment s'estableix un model d'activisme continuat. Això en part es deu a l'establiment d'una relació de deute amb el col·lectiu que, en resultar saldada, permet la desvinculació. D'altra banda, també influeix la situació vital de les persones, que tenen dificultats per fer compatible l'activisme amb la vida laboral i familiar. Tot i això, el pas pel Grup d'Habitatge de Sants no és una experiència naïf, sinó que té efectes rellevants en la biografia de les persones, transmetent coneixements i apropant-los a la seva cultura militant. En els temps posteriors a l'abandonament, les persones que han passat pel col·lectiu continuen realitzant petites aportacions, de manera puntual al col·lectiu i fent de nexa entre l'organització i possibles nous participants. Es tracta d'un model d'activisme de baixa intensitat que es caracteritza fonamentalment per la capacitat de conciliació amb la vida familiar i laboral. Aquest model de militància segurament està vinculat amb la dinàmica de feminització del col·lectiu, que prioritza

oferir-se als participants com a un espai còmode, segur i poc exigent abans que establir mecanismes destinats a la fidelització.

Aquest treball també dona fe de l'existència d'una problemàtica i un perfil que no s'esperava teòricament: les persones en situació de reallotjament. Aquest cas és particularment rellevant, ja que es tracten de situacions de llarga durada i d'inestabilitat en què aquest flux abandonament-retorn és més habitual. Alhora, és significatiu perquè les persones que es troben en aquesta situació viuen en condicions d'extrema vulnerabilitat i la tasca del GHAS permet integrar-los parcialment, tant pel que fa a l'accés a un habitatge digne com a la participació en una xarxa social àmplia de suport i reconeixement.

Bibliografía

- Amparán, A. C. (2000). El análisis cultural de los movimientos sociales. *Sociológica*, 15(42), 209-230.
- Amparán, A. C. (2007). Melucci: la teoría de la acción colectiva. *Argumentos. Estudios críticos de la sociedad*, (37), 79-92.
- Ancelovici, M., & Badimon, M. E. (2021). “¡ La PAH Engancha!”: Micromovilización Emocional y Mantenimiento de La Participación En La PAH. *La PAH*, 10.
- Badimon, M. E. (2022). Incluir y representar en espacios militantes: identidad colectiva y feminización del activismo en la Plataforma de Afectadas por la Hipoteca. *Revista Internacional de Sociología*, 80(1), e200-e200.
- Barranco, O., & s Parcerisa, L. (2020). Creación y resonancia de los marcos de significado de un movimiento social: el caso de la PAH. *Acción colectiva, movilización y resistencias en el siglo XXI. Vol. 2: Genealogías*.
- Blanco, M. R. (1996). El concepto de movimiento social: Acción, identidad y sentido. *Última década*, 4(5), 9-46.
- Catalán, M. L. (2005). Los movimientos sociales más allá del giro cultural: apuntes sobre la recuperación de las emociones. *Política y sociedad*, 42(2), 37-48.
- Chihu Amparán, A., & López Gallegos, A. (2007). La construcción de la identidad colectiva en Alberto Melucci. *Polis*, 3(1), 125-159.
- De la Garza Talavera, R. (2011). Las teorías de los movimientos sociales y el enfoque multidimensional. *Estudios políticos (México)*, (22), 107-138.
- Della Porta, D., & Diani, M. (2011). *Los movimientos sociales (Vol. 4)*. CIS.
- Diani, M. (2015). Revisando el concepto de movimiento social. *Encrucijadas: Revista Crítica de Ciencias Sociales*, (9), 2.
- Dunezat, X. (2017). Sexo, raza, clase y etnografía de los movimientos sociales. *Herramientas metodológicas para una perspectiva interseccional. Revista de Investigaciones Feministas*, 8(1), 95-114.
- Elster, J. (2010). La explicación del comportamiento social. *La explicación del comportamiento social*, 1-512.
- Fillieule, O. (2015). Disengagement from radical organizations: A process and multilevel model of analysis. *Movements in times of democratic transition*, 34-63.
- Fillieule, O. (2015). Propuestas para un análisis procesual del compromiso individual. *Intersticios. Revista sociológica de pensamiento crítico*, 9(2).
- Font, O. B., López, M. M., & García, R. G. (2018). La PAH y la emergencia habitacional. In *Movimientos sociales y derecho a la ciudad: Creadoras de democracia radical* (pp. 54-69). Icaria.

- Giménez, F. (2017). Movimientos sociales y construcción de subjetividades. Los casos de la PAH y de las CUP (Doctoral dissertation, Universidad del País Vasco= Euskal Herriko Unibertsitatea).
- Giménez, F. (2019). La transició emocional en els moviments socials: El cas de la PAH. *Debats: Revista de cultura, poder i societat*, 133(1), 131-143.
- Goodwin, J., & Jasper, J. M. (2006). Emotions and social movements. In *Handbook of the Sociology of Emotions* (pp. 611-635). Boston, MA: Springer US.
- Jasper, J. M. (2008). *The art of moral protest: Culture, biography, and creativity in social movements*. University of Chicago Press.
- Jasper, J. M. (2012). ¿ De la estructura a la acción? La teoría de los movimientos sociales después de los grandes paradigmas. *Sociológica (México)*, 27(75), 7-48.
- Jasper, J. M. (2012). Las emociones y los movimientos sociales: veinte años de teoría e investigación. *Revista latinoamericana de estudios sobre cuerpos, emociones y sociedad*, 4(10), 46-66.
- Kuri Pineda, E. (2016). El carácter multidimensional de la acción colectiva y los movimientos sociales: una problematización teórica. *Secuencia*, (95), 188-214.
- Macías, C. (2016). La PAH: denúncia, propostes i acció directa. L'empoderament com a eina de transformació social. *RTS: Revista de treball social*, (209), 96-108.
- Mangot, L. (2013). 2. La Plataforma d'Afectats per la Hipoteca. De la Crisi a la Estafa. *Del Prozac al Empoderament*. Clivatge, (2).
- McAdam, D. (1986). Recruitment to high-risk activism: The case of freedom summer. *American journal of sociology*, 92(1), 64-90.
- McAdam, D., McCarthy, J., & Zald, M. (1999). Oportunidades, estructuras de movilización y procesos enmarcadores: hacia una perspectiva sintética y comparada de los movimientos sociales. *Movimientos sociales: perspectivas comparadas*, 21-46.
- Neveu, E. (2000). *Sociología de los movimientos sociales*. Editorial Abya Yala.
- Ortega, J., Padrones, S. y Avilés, D. (2022). Aproximación implicada a los espacios constitutivos de identidad colectiva en los movimientos sociales: estudio de caso del movimiento antidesahucios y el movimiento de okupación en el Estado español. *Campos en Ciencias Sociales*, 10(2). <https://doi.org/10.15332/25006681.7934>
- Palomera, J. (2018). Els sindicats de llogaters i la lluita per l'habitatge en el nou cicle de financiarització. *Papers: Regió Metropolitana de Barcelona: Territori, estratègies, planejament*, (60), 0156-163.
- Poma, A., & Gravante, T. (2022). Cómo estudiar la dimensión emocional en los movimientos sociales. *Campos en Ciencias Sociales*, 10(1).
- Puerta, A. B. (2006). La perspectiva de los nuevos movimientos sociales en las obras de Sydney Tarrow, Alain Touraine y Alberto Melucci. *Estudios políticos*, (29), 218-236.

- Rossi, F. (2006). Movimientos sociales. Política. Cuestiones y problemas, Emecé, Buenos Aires.
- Salamanca, L. (1989). La teoría norteamericana de movimientos sociales. Instituto de Estudios Políticos, 72, 99-127.
- Snow, D. A., Zurcher Jr, L. A., & Eklund-Olson, S. (1980). Social networks and social movements: A microstructural approach to differential recruitment. American sociological review, 787-801.
- Soto, R. G. (2017). Poniendo las Relaciones en el Centro: La PAH de Barcelona1. DECOLONIZANDO IDENTIDADES, 65.
- Sotomayor, E. (2023). Emociones colectivas, indignación y movimientos sociales: el desahucio a raíz de la gran recesión del siglo XXI. Papeles de Identidad, 288-288.
- Tanaka, M. (1995). Individualismo metodológico, elección racional, movilización de recursos y movimientos sociales: elementos para el análisis. Debates en Sociología, (19), 219-256.
- Touraine, A. (2006). Los movimientos sociales. Revista colombiana de sociología, (27), 255-278.

Annex 1. Guió entrevistes

Entrevista A

Soc en Matías Sanandrés, estudiant de Sociologia a la Universitat Autònoma de Barcelona i estic cursant el TFG sobre els factors que intervenen en la participació en els moviments socials, concretament en el moviment per l'habitatge. En primer lloc, agrair-te que t'hagis prestat a realitzar aquesta entrevista. Aprofito, a més, per comentar-te que tot el contingut que s'extregui d'aquí serà confidencial i amb finalitats estrictament acadèmiques. També t'informo que l'entrevista haurà de ser enregistrada. Si no tens cap dubte previ, comencem amb l'entrevista.

En primer lloc, m'agradaria que m'expliquessis què és el GHAS.

- Quines coses fan?
- Com s'organitzen?
- Quanta gent sol haver-hi? Quin tipus de gent?
- De quina manera entenen la problemàtica de l'habitatge (discurs polític)

A banda de l'activitat política/sindical que feu, quines altres activitats realitzeu com a GHAS? No només a nivell de mobilització, també informal, fan algun tipus d'activitat d'oci? Altres espais: (escoleta, relació amb altres col·lectius, etc.)

- Com és la relació entre les companyes? Creus que existeix companyonia? Que la gent s'ajuda recíprocament? (reciprocitat, lleialtat, etc.)

I tu com vas acabar-hi en aquest col·lectiu?

- Per què hi vas entrar?
- Concretament, quins són els motius que et porten a participar en el col·lectiu? Per què hi participes?
- Què va significar i significa per tu, personalment, el GHAS? Hi tens amistats? Són "simples" companyes?

A partir d'ara m'agradaria que poguéssim parlar una mica de les persones afectades que arriben al col·lectiu. En primer lloc, com descriuries la situació d'aquestes persones quan arriben?

- Com els hi afecta emocionalment aquesta situació? Intenteu fer-hi alguna cosa per ajudar-les en aquest sentit?

Quines creus que són les seves motivacions a l'hora d'acudir al col·lectiu? (només ajuda o alguna cosa més)? Què necessiten?

En el primer contacte entre el col·lectiu i la persona afectada, què intenteu dir-li? Que intenteu transmetre-li? "Hoy por tí, mañana por mí".

De quina manera els intenteu ajudar/gestioneu els seus casos? Mireu de tenir cura per la seva situació emocional (entenent que en molts casos és una situació difícil).

(emocional/racional) A banda del treball sobre el seu cas (a nivell estratègic i tècnic)

- Intenteu realitzar algun treball amb els afectats a nivell emocional/personal? Tema de l'empoderament pot sortir. Concretar: què feu? Com ho feu?
- Transmissió visió política. En quins espais ho feu? De quina manera? Què creus que comporta això
- Transmissió de coneixements
- Com gestioneu les “petites victòries”? I les “petites derrotes”?

Durant la resolució dels seus casos, intenteu fer alguna cosa perquè continuïn participant un cop resolt? És un objectiu per vosaltres?

- Què? Com? Quins resultats obteniu? Perquè creus que passa això i no una altra cosa?

En general, diries que les afectades s'integren en l'estructura del col·lectiu? No només en l'assemblea, sinó també a nivell de comissions, grups de treball? De quina manera ho fan?

(xarxes socials) Espais informals. Creus que juguen un paper important en la integració al col·lectiu?

D'acord, per últim, creus que en general, la gent que entra com a afectada, acaba participant durant més temps? Per què ho fan? Per què no?

Això ha sigut tot. Moltes gràcies per la teva participació, per acabar, tens algun comentari a fer sobre l'entrevista? Alguna cosa que voldries comentar?

Entrevista B/C

Soc en Matías Sanandrés, estudiant de Sociologia a la Universitat Autònoma de Barcelona i estic cursant el TFG sobre els factors que intervenen en la participació en els moviments socials, concretament en el moviment per l'habitatge. En primer lloc, agrair-te que t'hagis prestat a realitzar aquesta entrevista. Aprofito, a més, per comentar-te que tot el contingut que s'extregui d'aquí serà confidencial i amb finalitats estrictament acadèmiques. També t'informo que l'entrevista haurà de ser enregistrada. Si no tens cap dubte previ, comencem amb l'entrevista.

En primer lloc, m'agradaria que m'expliquessis què és el GHAS.

- Quines coses fan?
- De quina manera entenen la problemàtica de l'habitatge
- I tu com vas acabar-hi en aquest col·lectiu? (quan mencionis el seu cas, demanar que l'expliqui). Com el vas conèixer? Quines són les motivacions que et van portar a participar-hi? Alguna cosa més (a banda del cas)?
- Vas buscar ajuda en altres llocs? Per què et vas decidir pel GHAS?
- En el GHAS, què has trobat que t'hagi sigut d'ajuda? (recursos tècnics, coneixement, suport, quines coses concretament). Era exactament el que buscava?
- Tu, a banda del teu cas, acostumes a assumir més tasques? Intentes contribuir d'alguna manera? Quina?

- Participes d'altres activitats que faixi el GHAS? Més lligades amb l'oci o en espais informals? Per què si/no?

Ara m'agradaria que parléssim de tu, a nivell personal, de la teva experiència des que estàs al GHAS.

- Quan et trobes amb aquesta problemàtica (el teu cas), com et sents?
- Com és la relació amb la propietària/advocats/assistent social, etc.? Des de que estàs al GHAS, com ha canviat aquesta? Com et veus ara per encarar aquesta situació?
- Has rebut amenaces per part de la propietat/desokupa o similar? I com les encares ara? I abans? Per què ha canviat això?
- Què diries que ha canviat sobre la teva capacitat d'encarar aquesta situació?
- (primera assemblea) En el moment en que vas prendre la decisió de participar al GHAS, què vas pensar?
- Com va ser el primer contacte? I que et va semblar la resposta que et va donar el col·lectiu?
- Com va ser el primer moment en que vas parlar de la teva situació per primer cop amb les companyes?
- Què va significar per a tu, trobar persones amb una situació similar?
- Què en penses de la manera de gestionar els casos del GHAS? Això de la lluita col·lectiva, de ser ajudat i ajudar alhora...?

Podries explicar-me algun moment que per tu fos especialment rellevant? A nivell anecdòtic o alguna cosa que vulguis destacar. Algun moment que li hagi marcat.

- Què estàs aprenent al GHAS?
- En general, què penses de la problemàtica per l'habitatge?
- (abans) Quan senties parlar d'ocupes, de les accions per aturar els desnonaments, les manifestacions, que en pensaves? Que en penses ara?
- Què ha canviat respecte al que pensaves abans?
- Què és per tu, personalment, el GHAS? La relació amb les companyes com és? Hi tens amistats? Són "simples" companyes?

Per últim, quan es resolgui el teu cas, esperem que cap a bé, què penses fer amb el GHAS? Penses seguir-hi participant? Perquè sí/no?

Annex 2. Articulació teòrica-empírica de les entrevistes

Concepte	Dimensió	Cita	Entrevista	Comentaris
Col·lectiu	Definició col·lectiu	si fuésemos así... [00:00:48] Familia...	2	
		és recolzament mutu i assessorament col·lectiu, entre totes busquem la millor manera per sortir-nos davant dels problemes d'habitatge	1	
		Yo siempre digo que yo aquí me encontré	3	

		una familia grande que nunca he tenido		
		seriem com uns... unes... 20 persones o així	1	
		tenim varies comissions de... pues comunicació... a veure... l'obra social que ara mateix, està en parada técnica...comunicació, "tatata" i després en grups de treball per negociació, històries amb l'administració... eh.. negociació... administració..	1	
		gent real·lotjada i després gent que està ocupant, bàsicament, o la gran majoria, encara que tenim també casos de lloguers,	1	Tipus de casos del GHAS
		. Res de tot això és un grup de gent que s'ha posat d'acord sobre el mateix problema que hi ha a l'habitatge, sobretot a tota Barcelona i pràcticament tot Espanya. Però bé, estem a Catalunya, a Barcelona i el que és a Sants,	4	
		l'assemblea, a les 18 de la tarda, a les 17:30 fem la benvinguda	1	
	Relació	bien, bien son majos todos son majos? La verdad que sí. Bueno, yo me siento como en familia.	2	
		ens portem bé i ens entenem i ens respectem, que el respecte és principal amb tots els puestos i en tot	4	
		no has venido hasta ahora y ahora... qué? ¿Vienes? ¿Que qué quieres? No, es como: Oye, bienvenida seas. Si necesitas algo, estamos aquí. Te reciben... Bueno, no	3	

		sé. Te reciben muy, muy bien		
		jo per mi el GHAS en aquell moment era la companyia del gas, el gas, no? I clar, va arribar un moment en què vaig dir escolta, que és el GHAS, perquè no entenia el que m'estaven dient (riu).	4	Espai distès, amigable
		em van acollir força bé, eh? No vaig tindre que... que expressar-me més del que em vaig expressar perquè	4	Espai no exigent
		Sí, les més antigues, precisament perquè, clar, quan fa més temps que ens coneixem. I millor també. Tenim, tenim més. No ho sé. És allò que dius i dius Ostres, però em porto millor amb aquest que amb l'altre. Però fora d'això és normal.	4	En relació a les amistats del GHAS
		Osigui, que es veuen molt més enllà de qualsevol cosa de l'assemblea, sinó que ja són amics	1	Relacions d'amistat espontànies entre membres
		bàsicament que estamos todas a una i jo ho sento així hi ha confiança, en el grup, més enllà de si... tens, ets amiga fora de l'assemblea o no... quan estem juntes jo crec que confiem	1	Relació general
	Objectius estratègics	una persona que li agafin ganes de lluitar i que realment reivindiqui els seus drets, o sigui, és lu que hem d'aconseguir en les assemblees, o sigui, no a les assemblees, sinó amb la feina que es fa cada dia, etc, i com aquesta persona pot defensar	1	Objectiu estratègic

		el seu cas i negociar i batallar-lo i...		
		si aconseguim que una persona lluiti pel seu habitatge i que no se'n vagi, això ja és empoderament, ja és lu que l'assemblea, crec que és lu que vol, que la gent lluiti pel seus drets i conjuntament a allò de hoy por tí, mañana por mí, claro	1	Objectiu estratègic
Situació afectat	Necessitats pragmàtiques	la gent arribava amb por, desinformada... sobretot amb por	1	Sobre els altres
		Necesitaba... Eh... Que nos ayuden, que nos orienten, que nos digan qué hacer. Te digo por mi parte, porque yo no sabía nada, nada, que existían estas leyes que teníamos nosotros, nuestro. ¿Cómo se dice? Nuestros derechos	2	
		Era ayuda lo que buscaba ayuda de cómo hacer todo eso. Porque nunca me enfrenté en estas cosas y no sabía que tenía que hacer absolutamente nada	3	
		estaba fuera de conocimiento de todo esta norma, estas leyes	2	
		són respostes primer de tot, a tots els seus dubtes, pors i demás. Llavors crec poder-ho parlar dins del grup i que puguin intervenir varies persones fa que aquesta persona digui: "ah vale, puc fer alguna cosa al respecte" de la situació que sigui	1	

		pues me fui por allá, conté todo mi historia y me asesoraron mejor que mi abogado	3	
		a pesar de moure'm bastant clar, hi han organismes que no els toques. I aleshores, pues bueno, em van ajudar a demanar dades. A la Generalitat informar me tota una sèrie de coses	4	
		Yo estaba en 50 o 50 o me van a expulsar y echar en la calle o me van a dar algo mejor	3	No sé si és utilitat, la qüestió és que no hi té alternatives
		no tenía ni ni entrada ni salida sobre mi caso, que estoy con el problema del alquiler	2	
	Entorn	Y la verdad que ante la chica esta que era, que lo llevaba Silvia, una señora, la verdad. Mal. Digo yo. Mala sobre todo. Mmm, un poco no humana (propietaria)	2	
		He puesto una pancarta en mi ventana. Me dice que la quite porque si no me llegara una denuncia	2	
		O sea, básicamente yo creo que por ahí tampoco te vas a poder ir, que te aconseje tu abogado, es que mi abogado, me está aconsejando que vaya al Ayuntamiento a intentar legalizarlo. dice Bueno, yo no te puedo decir nada	5	
		Empezó todo siendo un acoso y derribo por parte de la nueva propietaria		
		També amb la feina, cuidar els pares i sobretot les circumstàncies de cadascú, que sempre, a vegades, són més	4	

	complicades o menus que les altre		
	Y también una persona que tiene 63 años necesita tener su espacio de lo que sea. Y mi hija otro espacio para ella. Y entonces por la noche, si mi hija quería ir al baño, abríamos la luz, se despertábamos todos porque no había nada, otra cosa que hacer	3	
	Aseguraban que a las 03:00 tú sales para ir al baño y encuentras unos borrachos en la sofá porque la puerta estaba abierta y han podido entrar y miraron al sofá y pues me acuesto y no sabes quién es. Así puede entrar cualquiera, no estás segura	3	
	Y los servicios sociohabitatge no hacen nada	3	
	Pues hasta que me fui, justo una semana antes, dos chicas cogieron el pelo uno, el otro estaba uno así, toda la cara, moratones, porque cogió así la cabeza y le golpeaba. Cogió un cuchillo. Le hemos sacado. Luego cogió el tenedor y le clavó	3	
	Y mi asistenta que me dice busca trabajo y sal tú que eres más que salga yo de aquí o yo con mi familia. ¿A ver, digo, no piensas si yo tengo trabajo, busco trabajo y me pagan 1.080 € con esto dónde voy a ir? Pues que me das tu salario, lo que tú cobras para hacer nada	3	

		no nos querían escuchar, no nos querían dar ninguna solución, o sea, no nos decían nada (propietat)	2	
		esta chica constantemente me está llamando. Me acosa, me amenaza	2	
	Emocional	sea, para mí es algo muy serio. No se trata de... es que es muy serio. Si te hacen derribar eso es mucho dinero. Si no puedes asumirlo, te embarga, o sea, como a los juzgados, entonces no va a encontrar la situación. Pero puede darse que también me encontré en esa situación, por eso digo... grup d'habitatge... Abarca muchos conceptos, no solamente uno, no? Pues yo me veo en esa situación de "habitage", tengo ese problema.	5	
		Hombre, pues si es muy desagradable porque vives en un sinvivir, porque no sabes lo que va a pasar. Es complicado, es un proceso, es complicado	5	
		yo al principio estaba sola porque yo no sabía de de Can vies del grupo de Habitatge	2	
		això fa molta angoixa, molt estrès, totes les circumstàncies	4	
		la gent arribava amb por, desinformada... sobretot amb por	1	Sobre els altres
		no te miento. Te juro. Desde que empecé con este problema me comencé a enfermar. Estaba enferma y ya estoy recuperándome	2	
		al principi em vaig sentir molt... estafada i molt enganyada	1	

	per... bueno, per tot el muntatge social envers a... l'habitatge		
	em vaig trobar... trobar molt, molt malament, molt malament, perquè no podia respondre. No podia fer res, no em trobava, no trobava i no trobava. El pou era cada vegada més fons i no hi veia cap sortida	4	
	uno llora porque te digo, porque yo lo he pasado, porque yo he estado mal, mal hace tres meses atrás	2	
	Y ya cuando era digo mira, ya estaba tan psicológicamente sabes que te hundes, que no tienes ganas de nada. Me quedé en casa	3	
	Y estaba como, Me he tomado tantas medicamentos durante meses que yo iba atontada. Hace un mes que dejé de tomar estos medicamentos poco a poco, porque de golpe tampoco no he podido dejar. Y poco a poco el dosis lo y ya la dejé. Hace un mes que la dejé, estaba atontada en K.O porque me tomaba y prefiero dormir y no escuchar.	3	
	Personalmente para mí era muy fuerte que tenía que ver mi hija todo esto porque solo a un adulto vale, va a pasar lo que sea, pero cuando ve un una niña de ocho años todo esto y te pregunta por qué tenemos que vivir aquí, por qué no me puedes dar otra vivienda? Eso es, te toca el alma.	3	

		Pero te hace mucho daño todo estos pensamientos. ¿Que dónde hago vivir a mi hija y por qué razón?	3	
	Recursos prèvis	bueno, jo sóc administrativa. Ara estic jubilada ara mateix, però sóc administrativa i m'he mogut bastant pels organismes oficials	4	
		llavors intento ajudar el màxim possible perquè em moc una mica bastant bé per les administracions	4	
	Expectatives	no hallamos ninguna solución	2	
		em vaig trobar... trobar molt, molt malament, molt malament, perquè no podia respondre. No podia fer res, no em trobava, no trobava i no trobava. El pou era cada vegada més fons i no hi veia cap sortida	4	
		lo paso mal, lo pasaba mal, pero ahora estoy aprendiendo, digamos. A bueno, si algo tiene que pasar pasará. Todo no dura toda la vida y yo sinceramente ya yo estoy viendo un poco más, más de luz, como se puede decir más	2	
		y la verdad que ahora pues yo me siento, digamos más, digamos que cualquier cosa que me llegase a pasar si me llegase a pasar una demanda y yo digo que los chicos me van a ayudar, digamos, a parar, a orientarme, a hacer, digamos, hacer esto	2	
	Predisposició	no m'he considerat mai egoistament de ser jo l'única. I jo crec que si ajudo una altra també m'estic ajudant	4	

		a jo perquè aprenc o ho veig, que és el que passa		
		No tiene sentido decir que vivo en un castillo cuando vivo en un servicio social o en un centro. Y si quiero mejorar tengo que hacer algo	3	
		Tenía que arriesgar sí o sí, porque ahí vivir ya era imposible, era imposible	3	
		No. No, no, no he canviat. Segueixo creient en les persones. Sóc del cara a cara. I de fet, no acostumo a no equivocar me amb les persones i segueixo igual amb el sentit que. No. Ja he estat a punt d'enfonsar me, però bé, segueixo sent positiva	4	
		no ens han ensenyat a fer res col·lectivament llavors hi ha una reticència a les assemblees	1	
		El moviment okupa sempre ha estat molt estigmatitzats perquè també al principi era una mica una lluita, era estar contra el sistema. No deixa de seguir estant contra el sistema, però no tant	4	
Mecanismes no estratègics	Incentius pragmàtics-individuals	Y ellos me asesoraron. Que tienes que hacer esto. Necesitas este documento, este documento y ya empecé sacar y eso si me acompañan en el juzgado todo	3	
		apoyo porque te escuchan y te dan opciones cuando tú tienes solo una opción, pero ellos son varios, entonces todo el mundo te da su opción, su opinión.	3	

		Y sí, la verdad que son genial, son súper, siempre están ahí ayudando, no digamos dando, dándonos ideas para hacer esto hay que hacer esto porque si no fuesen ellos la verdad a nosotras ya nos hubiesen dado una patada y fuera sinceramente	2	
		jo crec que és quan els hi funciona o quan han vist, han tingut alguna experiència a dins de l'assemblea llavors fan aquest clic saps	1	Sobre els altres
		Y yo Sí, sí, me estaba mandando un mensaje. ¿Oye, Has podido coger el documento? ¿Esto? ¿Yo? ¿Ah, no? Pues venga, espábilate. ¿Y así Quieres o no quieres? Lo haces	3	Assessorament aïllat
		gracias a ello digamos, me han ido orientando.	2	
		y la verdad que ahora pues yo me siento, digamos más, digamos que cualquier cosa que me llegase a pasar si me llegase a pasar una demanda y yo digo que los chicos me van a ayudar, digamos, a parar, a orientarme, a hacer, digamos, hacer esto	2	Com considera que ha canviat. En relació al col·lectiu
	Incentiu emocional	No, no, moralment em van ajudar	4	
		Y empecé a venir en la Asamblea. Sí, es como que cuando te rescatan de un agujero negro me rescataron así, me sacaron de todo esto mierda y me empezaron a ayudar y diciendo que Oye, cualquier cosa que necesitamos, estamos aquí	3	

	hay varias personas que que te escuchan y a veces cuando estás desesperada estás hundida, lo que sea, necesitas hablar y que alguien te escuche	3	
	muchas, muchas chicas me han dicho oye, fuera de la asamblea cuando necesitase podemos hablar y es mucho porque no estás solo ahí	3	
	El ghas es el principal en mi historia. Es el principal apoyo emocionalmente, físicamente y en toda la historia	3	
	, porque yo me pasó y yo llamé a las 04:00 algunas del gas y he dicho Digo mira, o me voy a explotar o voy a hacer alguna locura o necesito hablar contigo y ellas dormida. Sí, sí, te escucho. Quieres que. ¿Voy donde estás tú? Quédate ahí. Y eso es mucho	3	
	O sea, te hacen seguimiento de tu historia, como ha evolucionado, como has estado ahora, como estás. Y eso es mucho. Es más que psicólogos, es que te hacen un seguimiento de oye, ahora estoy bien, con más energía, con más de poder hacer más cosas que antes sola. Es que sola no puedes hacer nada	3	
	trobar te una mica acompanyat i comprès. Pues això ja et comença a recomfortar. Comença a arreglar el trencaclosques	4	

	Recurs de poder col·lectiu	a mí me enviaron al psicólogo y yo digo mira, entre más o menos y salí más loca de allá (riu). ¿Ahora digo es que no me ayudas? Cada vez que iba digo es que no me estás ayudando, al revés, me estás frustrando más y está ya no voy a volver más	3	Molt rellevant. Com el suport col·lectiu supleix els mecanismes "habituals" d'acompanyament emocional i recurs de poder col·lectiu
		Y fuimos con los chicos, nos paramos ahí y no nos movimos hasta cuando salió el director para ver qué era lo que pasaba. Le explicamos que queremos hablar con la con la Elisabeth, que nos de algo, una solución, una respuesta del sobre el contrato.	2	
		perquè tu vas lluitant, vas fent i aconsegueixes coses, però hi han coses amb les que tu sola no pots aconseguir. Com a mínim pots pot ser que arribis. El tercer esglaó, però si n'hi han 10, amb uns altres pots anar pujant-lo i fins arribar.	4	
		Pero tú tienes detrás un grupo que te apoyan en todo	3	També té component emocional important
		una rueda de prensa. Vale. Sí, Ahí dejó de molestar un poco	2	
	Situacions similars	yo creía que era mi caso, el peor que yo era. Digamos que estaba. ¿Que cómo te puedo decir que mi caso era el peor? Pero claro, viendo. Digamos que cada persona va y cuenta su historia. ¿Es muy triste, eh? Digamos, digamos, a comparación de mucha gente. Vale,	2	Relativització del propi cas

	mi problema es el mío, que no me quieren renovar el contrato, pero de momento estoy ahí		
	lo veo en mi caso pequeño a comparación de ello, porque a veces tienen una, porque no tienen trabajo y y veo que que solamente estas personas están esperando la ayuda	2	
	Van haver hi tres persones abans que jo que expliquessin el seu cas i allò em va donar una mica una mica de fluïdesa per explicar-me	4	I sobre el tema de l'assessorament col·lectiu. El tractament col·lectiu i les situacions favorables faciliten la participació perquè "tothom ho fa". Emmirallament conductual
	no és que no és que em servís ni molt menys, però sí que. Com t'ho diria? No em vaig. No em vaig. Aplacar. No em vaig.	4	
	i escolten a altres que alomillor estan inclús pitjor que ells o elles és com un... com gerro d'aigua freda, no? I, ahora, és com un... bueno, això que passa amb totes les teràpies col·lectives saps? De... el tema, sigui quin sigui, quan et trobes amb gent que també està patint el mateix problema que tu... allà se't dilueix una mica la, la... lu greu, del teu problema i fa que... que bueno, que tenir	1	Sobre els altres

		al costat a gent que té el mateix problema pues fa diluïr-se i alhora fa que tinguis més confiança, menys por, veient altres persones que ja han passat per lu mateix que tu i encara estan allà lluitant..		
		cuando tú te pasas algo personalmente, sabes mejor qué sensación tienes en este momento. El frustración, el enfado, el tristeza, todo esto ellos lo saben y te pueden acompañar y te pueden decir las cosas que otra persona. No te preocupes, no pasa nada, te puede decir, pero sí que si pasa ellos no te dicen sí que sí pasa, pero no tienes que hundirte, si no hacer esto, esto, esto y salir de allá, porque si te quedas ahí no vas a hacer nada. O sea, no te están acariciando en la cabeza, sino te están despertando y espabilando un poco	3	Important: diàleg entre iguals. Cal acabar-ho d'interpretar. Possiblement no condescendència? Facilita també que s'hagin de realitzar algunes coses en base a altres que ja ho han fet
		A veces digo gracias a Dios que que lo mío es muy diferente a comparación de otra gente, digamos	2	
Mecanismes estratègics	Autorresponsabilització	A mí me sacaron de allá. Bueno, no, en ese mismo día tenía entrevista con el TV3, donde salió todo en la habitación como estaba, situación y yo explicando qué pasa, esto pasa el otro justo con el collboni y ahora digo guau, toma	3	

		ya que salimos justo ahí		
	Participacions forçades	Andrea me decía tranquila, lo vas a hacer bien, porque fue así	2	
		si una persona ha passat i ha anat ja, al registre de la propietat pot explicar-ho ella, aquesta persona que la setmana passada va anar al registre de la propietat, saps? O sigui, fer que les persones puguin dir-li a les noves com ho han de fer	1	Com a mecanisme
	Tallers	tallers formatius, que estan super currats i que la du aquests, la comissió de tallers i demés, d'extensió, però s'aprèn cada dia	1	Mecanisme transmissió coneixements
Conflicte		Pero. Y ahora dice que ella quiere recuperar. Mhm. O sea, hay algo. Hay algo turbio ahí que no aclaro	2	Conflicte moral/racional amb el que fa la propietat
		¿Me parece justo, pero injusto, me entendés?	2	Conflicte moral/racional amb el que fa la propietat
		¿Digamos que sí será verdad que no van a ayudar o hay alguna solución?	2	
		porque [00:38:33] vergüenza y a veces que no sabía qué hablar.	2	respecte a la primera intervenció al col·lectiu
		jo m'hi considero una mica responsable	4	No desculpabilització
		Entonces ahí se levantaron, Claro, y me quedé yo, porque yo quería llegar un término una vez, porque la verdad, si te digo es muy preocupante, se la	2	Amb companys col·lectiu

		pasa fatal. Yo digamos no es porque no quiera irme, es porque ahora, como tú sabes, los pisos están por las nubes.		
		ella lo hace esto para asustarte, no, ahora me les meterán más presión a ustedes para asustar o. Pero no, no se preocupen. Y claro, me da más confianza. Sinceramente, me siento más mejor.	2	
		esta chica constantemente me está llamando. Me acosa, me amenaza	2	Amenaces
		no ens han ensenyat a fer res col·lectivament llavors hi ha una reticència a les assemblees	1	
		Pero luego, como me salió el trabajo los lunes, ya no podía ir y luego cuando no trabajaba era tan depresión de dormir solo dormir	3	
		Yo si no trabajo yo asistiría.	2	Treball (estil de vida)
		He puesto una pancarta en mi ventana. Me dice que la quite porque si no me llegara una denuncia	2	
		Sí, sí, sí, sí, porque ahí hasta incluso te animan. Que no, que no, que eso es mentira. Porque claro, yo estaba acojonada cuando me dijo te llegará una demanda	2	Importància espais informals/assessorament aïllat en aquesta pugna
Gènere		yo lo siento mucho la verdad. Me pongo en su lugar de ellos. Pero claro, el hecho digamos que quieran ellos recuperar, pero yo no me voy a ir a la calle,	2	

	Y también una persona que tiene 63 años necesita tener su espacio de lo que sea. Y mi hija otro espacio para ella. Y entonces por la noche, si mi hija quería ir al baño, abríamos la luz, se despertábamos todos porque no había nada, otra cosa que hacer	3	
	Pero te hace mucho daño todo estos pensamientos. ¿Que dónde hago vivir a mi hija y por qué razón?	3	
	Personalmente para mí era muy fuerte que tenía que ver mi hija todo esto porque solo a un adulto vale, va a pasar lo que sea, pero cuando ve un una niña de ocho años todo esto y te pregunta por qué tenemos que vivir aquí, por qué no me puedes dar otra vivienda? Eso es, te toca el alma.	3	
	Tengo dos hijos y un perro más que cuenta con otro hijo y claro, no puedo irme a la calle, no puedo y tampoco puedo irme a casa de una familia	2	Dona com a responsable de la família. Relació família-llar

Annex 3. Notes de camp

Dilluns 11/03/2024. Auditori de Can Batlló, 17:30-21:30.

Avui dilluns 11 de març de 2024 he començat a participar en el Grup d'Habitatge de Sants, per tal de poder realitzar hores d'observació participant que em permetran obtenir informació empírica pel meu projecte de treball de final de grau. Degut a que era el primer dia, no he pogut prendre notes in situ durant l'assemblea, sinó que les he hagut de prendre immediatament després per tal de no generar incomoditat durant l'assemblea. Això es deu a que he presentat la meua condició d'investigador durant el transcurs de l'assemblea i, fer-ho després d'estar prenent notes de forma anònima crec que hauria pogut generar dinàmiques que després em poden resultar contraproductes. En primer lloc, cal cuidar l'accés al camp d'estudi i mirar de guanyar-se la confiança dels membres assistents.

Per això, els apunts a continuació han sigut registrats a posteriori de l'assemblea, en base als fets que he recordat de major importància.

Fet	Interpretació/qüestions rellevants
He arribat al lloc de reunió (Can Batlló) a les 17:20. Hi havia 3 persones més que acudien com a afectades a l'espai de benvinguda. A les 17:30 ha arribat una persona del col·lectiu i ens hem presentat un a un. Les dues primeres persones (dona 60 anys i home 40 aproximadament) anaven juntes i eren mare i fill. Li han explicat breument el seu cas i la noia del col·lectiu els ha tallat per donar pas a la segona afectada. Per últim he parlat jo, explicant que venia en qualitat d'investigador en el marc del TFG i la meva relació amb el barri i altres col·lectius d'aquest.	
Pocs minuts després ha arribat una altra noia del col·lectiu. Ambdues noies eren joves, d'uns 25 anys aproximadament. La parella formada per mare i fill han començat a parlar amb la noia que hi havia al principi. L'altra dona (40 anys aproximadament, migrada) amb la segona noia. He pogut escoltar sobretot la primera conversa, ja que la segona tenia un to de veu més fluix i gairebé no es sentia. Fonamentalment s'ha explicat el cas dels afectats i les seves necessitats: en aquest cas, coneixement tècnic per poder buscar una alternativa d'habitatge. La noia del col·lectiu els hi ha anat explicat diversos cops que la forma de gestionar el cas era l'assessorament col·lectiu i que l'espai de benvinguda servia fonamentalment per rebre a la gent nova i explicar el funcionament del col·lectiu. Si participaven a l'assemblea podrien explicar el seu cas i aquest es tractaria col·lectivament. Igualment, han seguit parlant del tema. La conversa entre l'altra dona i la noia que havia arribat més tard ha sigut més o menys similar, però no he pogut escoltar-ne el contingut. També destaca que en algun moment de la conversa he sentit com les noies deien que el funcionament del col·lectiu era "hoy por ti mañana por mi", fent èmfasi en que s'ajuden uns als altres i tothom ha de contribuir d'alguna manera.	Assessorament col·lectiu. Forma de tractar la problemàtica, no es tracta d'arribar allà, explicar i rebre una resposta. Falta coneixement tècnic (i general) per part dels afectats. Em sembla curiós que hi hagin anat amb una idea tant clara del que volien, amb una demanda concreta: "volem saber com fer x".
A les 18:00 ha començat l'assemblea, després d'anar arribant diversos assistents.	
L'assemblea s'ha estructurat en dues parts: 1. Casos. En aquesta part s'han anat tractant els diversos casos dels afectats. L'ordre de prioritats ha sigut: 1) casos urgents, 2) casos antics, 3) casos nous. La dinàmica general ha consistit en l'exposició, per part de l'afectat, de la situació del seu cas. Aquesta exposició pot ser una primera presentació del cas (que inclou presentació també de l'afectat/ada) o una actualització de la situació d'aquest. Posteriorment, la resta d'assistents realitzen preguntes o aporten idees sobre com tractar-ho. En cap moment s'obliga a ningú a fer res, simplement s'assessora, es donen diverses idees i opinions sobre que pot fer l'individu i que es pot fer des del col·lectiu per ajudar.	

2. Temes organitzatius/funcionals. S'ha parlat de diversos temes relacionats amb el propi col·lectiu: actes a que acudeixen, treball de les comissions, formacions a realitzar, etc.	
1er cas: presentat per una dona migrada d'uns 35-40 anys. Extinció del contracte de lloguer més voluntat de no voler renovar per part de la propietat. Les intervencions les desenvolupen, principalment, els membres amb més experiència, aquells perfils més "militants". En general, el discurs es centra en parlar de la no immediatesa de la possible expulsió de l'habitatge, de la necessitat de recaptar informació sobre la propietat, el contracte, etc, i de l'opció de col·lectivitzar la problemàtica amb la resta de veïnes del bloc. S'anima a la dona a fer això i a seguir assistint del GHAS, el discurs és d'ànim. També s'ofereix l'opció de rebre acompanyament en cas necessari per algunes coses (tràmits burocràtics, procés de negociació si es dona, etc.)	Assessorament col·lectiu. Es dona suport, eines i guia sobre com actuar, però no es resol el problema des d'allà, la responsabilitat és del propi afectat/afectada.
2on cas: noia jove amb fills i migrada (menys de 30 anys). No recordo exactament perquè, però afronta una situació en que la volen fer fora del pis. Viu una situació de vulnerabilitat greu. La dinàmica amb l'assemblea és similar al punt anterior. És rellevant que se li ofereix acompanyament per entregar la documentació de vulnerabilitat i demanar quedar-se al pis o assolir un habitatge alternatiu i s'acorden persones que l'acompanyaran i l'ajudaran a fer el tràmit.	Generalment, les situacions de negociació o tràmits administratius compten amb suport de les integrants.
3er cas: bloc jocs florals. La propietat vol fer fora els veïns. Assisteixen tres veïnes d'un pis (família, dues noies joves, de les quals una es trans i la seva mare, més major) i un home d'uns 50-60 anys. Els quatre són migrants. L'home parla de que ha rebut amenaces de la propietat que inclouen enviar-hi desokupa. També expressa la seva por a que els acabin expulsant. Les intervencions, centrades en qüestions més tècniques les desenvolupen els perfils sobretot "militants". Altres aportacions, que tenen més a veure amb donar ànims i negar el discurs de la por les porten a terme altres afectades que porten més temps. També es parla de l'estratègia a seguir: realitzar una roda de premsa, intentar reforçar l'acció veïnal, etc. Aquestes aportacions les porten a terme els perfils "militants".	Diferència del tipus d'aportació en funció del perfil. Importància de l'estratègia: es parla del nosaltres-ells/nosaltres-enemic extern i de que fer contra aquests. El debat estratègic marca bàndols.
4t cas: mare (entorn a 60 anys) i fill (40 anys aproximadament). No són migrants. Són els mateixos de l'espai de benvinguda. No poden pagar el deute contret amb la propietat. Busquen informació tècnica per buscar una alternativa d'habitatge per la via no legal. Després d'algunes intervencions, se'ls hi explica quins grups d'habitatge o sindicats hi ha per la seva zona. Segons el discurs, assistir allà els hi serà més útil.	
5è cas: noia molt jove. 20 anys i migrada. El seu cas no té a veure amb l'habitatge, sinó amb que la volen deportar al seu país d'origen, segons l'hi ha comunicat la seva treballadora social. Hi ha força debat. En general, els "militants" l'intenten derivar cap a un col·lectiu que domini sobre el tema, ja que consideren que ells no tenen informació i no la poden ajudar.	El perfil militant realitza un tipus d'intervencions centrades en agilitzar l'assemblea i ser resolutives. En canvi, és interessant que les afectades entenen que el suport és una

Algunes afectades intervenen, sense negar el que diuen els “militants”, sí que manifesten que se l’hauria d’ajudar (acompanyar-la si escau) igualment. S’acaba decidint derivar-la a un altre col·lectiu i acompanyar-la si li fa falta.	qüestió rellevant, deixen una mica de banda la funció “resolutiva” (enfocada a ajudar i obtenir resultats sobre un tema en que poden fer-ho) i donen rellevància al suport emocional i l’acompanyament.
A banda d’aquests casos, durant l’assemblea també es parlen d’altres casos, que he posat en un punt diferent perquè són casos que s’expressen com a victòries. Concretament, una família (home, dona joves i dos fills petits) expliquen que se’ls hi ha concedit una alternativa d’habitatge. Ho fan fent èmfasi en l’agraïment cap al col·lectiu i el suport i assessorament que els hi ha donat. També va parlar una dona força major (60-70 anys) per explicar que se li havia perdonat el deute. Ho explica emocionada, donant les gràcies, posant èmfasi en la importància de la lluita col·lectiva i dient que tenia moltes coses a dir però se li han oblidat però que està molt contenta. Per últim, una dona explica que ha aconseguit algunes concessions de la propietat (no ho recordo exactament). És molt rellevant la seva intervenció, ja que més enllà d’explicar el seu cas explica com l’entrada en el col·lectiu i l’ajuda de les companyes li ha fet prendre consciència sobre aquesta problemàtica i moltes altres de caire social. Parla de la lluita col·lectiva, del suport de les companyes, del suport emocional i de la importància d’aquest procés per ella. En un moment donat diu que són una família. Totes les intervencions s’aplaudeixen i es celebren per totes les assistents. Especialment aquells discursos més engrescadors (com el de la tercera companya).	Varies coses que lliguen amb la teoria: - Agraïment (possible sentiment de deute??) - Ritual col·lectiu (celebració). Funció de reforç. - Importància entrada en els canvis morals - Suport emocional - Assumpció de marc
Després dels casos he intervingut jo i m’he presentat. He explicat el treball que estic realitzant i la meua voluntat de participar en el col·lectiu. He fet èmfasi en que, tot i que estic realitzat un treball per la universitat, la meua voluntat és participar-hi com un més i intentar ajudar en tot el que pugui, ja que tinc relació amb altres col·lectius del barri i sempre he estat a favor de l’activitat del col·lectiu. La resposta general ha sigut donar-me la benvinguda. En particular quan he parlat de la voluntat de participar “com un més” ha sigut quan més cares d’aprovació i gestos d’assentiment he vist. Igualment, una companya m’ha animat a participar de forma regular, un cop acabi el treball. M’ha dit que hi ha molta feina i que tota ajuda és benvinguda.	Rellevant relació investigador/observador amb camp d’estudi. He de tenir clar que la via ha de ser “ser un més” per tal de poder fer la meua tasca. Sinó el grup em pot rebutjar.
Un cop acabat l’apartat de casos, s’han explicat algunes coses a nivell de funcionament/organització. S’han explicat diversos actes en que participa el GHAS durant les setmanes properes (actes públics amb altres col·lectius en defensa per l’habitatge sobretot) i s’han explicat. S’ha explicat que en un acte públic parlarà una noia “afectada” (del bloc jocs florals) a la roda de premsa. El discurs el preparava la comissió de comunicació, format per “militants”. D’altra banda, s’ha explicat el treball de la comissió de formació: es realitzarà una formació tancada dia 4 d’abril sobre	Important transmissió de coneixement. S’intenta fer participar als afectats, però la part prèvia (discursiva, en aquest cas), la fan els “militants”.

la situació de les dones al kurdistan. També s'han repartit uns fullets informatius sobre acció sindical i negociació (*l'he de llegir i desglossar la informació que hi figura*).	
Durant aquesta part només han intervingut, pràcticament, els perfils militants.	
Un cop acabada l'assemblea, s'ha recollit l'espai i hem marxat. Sense més, m'he acomiadat i he marxat perquè era tard: les 21:30.	

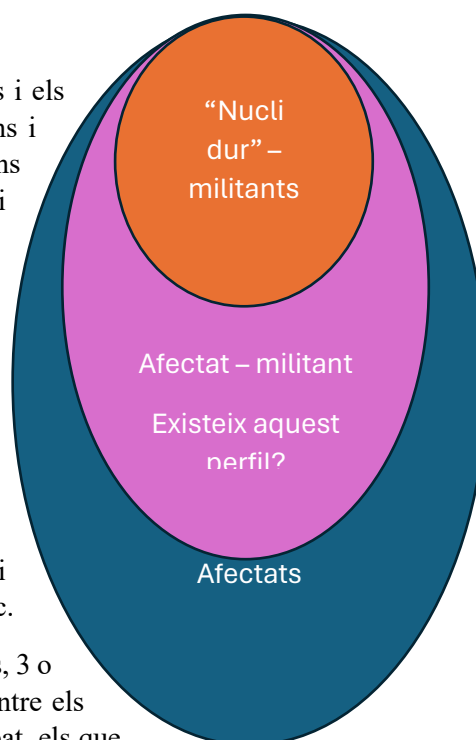
Conclusions sessió 1:

En primer lloc, es dibuixen dos grups clars: els afectats i els militants. Els militants són generalment joves, autòctons i realitzen certes tasques. Alhora, són els que fan aportacions que “assessoren més”. Són el grup amb més informació i més capacitat propositiva davant les diverses situacions dels casos. La seva veu, en aquests temes, té més pes.

Els afectats tenen un altre perfil, per edat, situació social, econòmica, ètnia, etc. Generalment participen menys, sobretot no participen sobre temes organitzatius ni fan propostes. Quan participen ho fan des de l'agraïment, parlant sobre el seu cas o oferint suport emocional.

La dinàmica general és: afectats presentant un problema i militants oferint ajuda, fent preguntes, fent propostes, etc.

El perfil general era majoritàriament femení. Pocs homes, 3 o 4 contant-me a mi mateix. Sobretot molt pocs homes entre els afectats i, dels pocs que hi havia, gairebé cap ha participat, els que assistien amb la seva parella (dona), era ella qui participava. Això pot tenir a veure amb com les dones assumeixen un paper més actiu en aquest espai, ja que en certa manera s'està tractant una qüestió relacionada amb l'espai privat (la llar).

Informació útil d'aquesta sessió:

- Presència d'alguns mecanismes
- Trets definitoris perfils
- Reflexions metodològiques entorn a la categoria d'investigador.

Dilluns 18/03. Auditori de Can Batlló. 17:00h-20:30h.

Avui dilluns dia 18 de març he assistit a la segona assemblea del GHAS. Aquesta s'ha iniciat a les 17:00h. La composició social del grup ha sigut similar a l'anterior, mantenint-se la dualitat entre el grup “militant” i el grup “afectades”. El lloc de realització ha sigut l'auditori de Can Batlló, igual que la setmana anterior.

Notes	Comentaris
Abans de l'assemblea s'ha produït una conversa espontània entre un "militant" i una "afectada" entorn a l'enumeració dels blocs de Can Batlló. Bàsicament, el fil de la conversa l'ha dut el militant, mentre que l'afectada anava fent comentaris i escoltant. M'ha sorprès que l'afectada ha dit "Franco fué el que se lo cargó todo esto". Hi ha hagut un problema per accedir a l'espai, ja que no es disposava d'una de les claus per poder accedir-hi. Un dels militants ha demanat un clip per forçar-la. En el moment d'intentar-ho s'han adonat que la porta sí que estava oberta.	Conversa informal en que es veuen comentaris de reforçament ideològic sobre, a grans trets, la ideologia dels participants. Rellevància de la quotidianitat de les pràctiques que en altres contextos serien vandàliques. Quin paper pot tenir això? Normalització de certes pràctiques? De certes idees? En general: importància espais informals.
S'inicia l'assemblea. Es comença tractant el cas d'una nova assistent. És provinent de Georgia, d'uns 30-35 anys. Té un fill de 2 anys i mig. La seva intervenció comença explicant la seva història personal: d'on ve, la situació de maltracta de gènere que va patir per part de la seva exparella, la seva situació amb l'habitatge. Bàsicament explica que es troba en situació de reallotjament constant i que els allotjaments que se li han anat assignant tenen unes condicions terribles. Expressa també el conflicte amb la seva assistenta social, que l'ignora. Els primers moments de la intervenció són amb timidesa, amb tremolor a la veu, es veu que és difícil intervenir i haver-se d'exposar d'aquesta manera. Es comença a gestionar el cas per part del col·lectiu sota la dinàmica habitual. Bàsicament s'estableix un diàleg entre l'afectada i diversos "militants", en especial, qui parla més és una militant de mitjana edat, que sempre té la iniciativa. En general es fan preguntes sobre la seva situació, les seves preferències i suggeriments sobre el que es pot fer. Finalment es decideix escriure un correu des del col·lectiu als serveis socials per presentar la voluntat de canviar d'assistenta social i d'allotjament. D'aquesta manera, es fa més pressió, perquè hi ha el col·lectiu darrera.	Situació emocional afectada Gestió del grup. No hi ha un treball emocional explícit, realment és més una gestió a nivell de què es pot fer, oferir-li recursos, acompanyament. En algun moment sí que es fa algun petit comentari "engrescador", de l'estil "no et preocupis, ho resoldrem", però no és una tònica general. Importància escoleto com a possible xarxa social de l'entorn. Important també el fet que les altres afectades només intervinguin per coses així, no per assessorar, sinó per oferir ajuda sobre alguna cosa que ja hagin fet o viscut. Realment hi ha una barrera de coneixement (i probablement més coses, simbòlica) entre militants i afectats.

Per últim, parlen del seu fill petit. Se li comenta sobre l'existència de l'escoleta popular i l'escola arcàdia. Algunes persones diuen que pot ser podrà portar el fill allà de manera gratuïta, es preguntarà. Especialment una dona afectada explica que ella va portar el seu nen allà durant un temps i s'ofereix a ajudar-la i parlar amb ells.	
El segon cas del que es parla és d'una noia jove, també migrada, crec que de ètnia àrab, però no m'atreiria a confirmar-ho. La seva situació és que té una carta del jutjat des de fa un mes segons la qual s'ha de buscar un altre habitatge (no és una notificació de desnonament). El pis on vivia l'estava ocupant. El darrer que s'ha fet, és presentar la seva documentació de vulnerabilitat a l'empresa que gestiona el pis, per tal de demanar el lloguer social. Això ho va fer acompanyada d'una membre del GHAS. L'exposició és més segura, que l'anterior, sense vergonya ni por, però sí que ho fa des de la inseguretat de no equivocar-se, d'entendre bé el que va passar durant la negociació i buscant l'aprovació i validació de la companya que la va acompanyar. Bàsicament, es dona un debat, en diàleg entre afectada i militants, entorn a les següents passes estratègiques. Es fan algunes preguntes que l'afectada no sap respondre, no en té la informació del seu cas o, simplement, s'equivoca i algun altre membre que l'ha estat acompanyant l'ajuda a rectificar.	Un cop més. Qüestió de l'acompanyament. Un cop més. Qüestió de la informació. La dinàmica, a banda, l'habitual.
El segon cas és el de una companya, dona i migrada, d'uns 30-40 anys que també es troba en situació de real·lotjament. A més, té dos fills petits i la tenen separada del seu home. Explica les darreres coses que ha fet sobre el seu cas. La gestió per part del grup és l'habitual. Després d'algunes intervencions se li aconsella sobre les següents passes i se li proposa entrar al grup que porta la campanya de real·lotjaments. No hi ha elements a destacar a nivell emocional, el diàleg es desenvolupa de forma bastant habitual, centrat en donar consells, ajudar en una situació que desconeixen.	Possible mecanisme d'integració: fer-los participar en un grup més ampli. Pot ser que assumir responsabilitats jugui algun paper en la integració efectiva? Rellevant tema informació. Realment arriben a desenvolupar un coneixement profund els afectats? Al mateix nivell que el dels "militants"?

Un altre cas nou és el de una companya, també migrada, pel seu accent diria que sudamericana, d'uns 40 anys. Se li va acabar el contracte de lloguer durant la covid, no pot trobar una alternativa de lloguer perquè està tot molt car. Se l'assessora amb la dinàmica habitual, intervencions estratègiques i de consell per part dels "militants", especialment d'unes dues o 3 companyes que tinc identificades. Es decideix optar per recollir la documentació de vulnerabilitat i demanar una moratòria. És rellevant que porta la carta en que se li informa que se ha de marxar del pis i informació sobre la propietat impresa. Aquesta documentació es va passant entre els diferents assistents i tothom hi fa un cop d'ull.	Això de compartir una documentació privada en el col·lectiu pot ser té a veure amb haver d'assumir una dinàmica de socialització no habitual? Pot ser rellevant.
A continuació es fan els traspassos d'alguns casos que no han pogut assistir. Els traspassos els fan les membres "militants", que són les que han estat en contacte amb aquestes persones i/o les han acompanyades. Dinàmica habitual de gestió de casos. Es parla d'un cas en que una companya, també afectada, però que porta força temps s'acaba oferint per acompanyar a una afectada "nova" per realitzar un tràmit. També, durant el debat, participa bastant sobre la qüestió estratègica, en part crec que perquè ella ha de prendre part directa.	Centralització informació en els militants. No informació en sentit capital de coneixement, sinó en sentit de volum de coneixement relatiu al col·lectiu. Molt rellevant el cas d'aquest perfil d'afectada que acompanya i participa en el debat estratègic. Possible perfil de "afectada-militant". Pot ser no és el tipus ideal, però pel moment és qui s'apropa més.
Després dels traspassos, una companya fa una breu explicació de la seva situació. Comenta algunes coses de la nova advocada (proporcionada per el GHAS) i ho agraeix. També diu que té pinta que guanyarà el seu judici, que això és gràcies a la lluita col·lectiva, que està molt agraïda i continua amb tot un discurs motivacional de reforç de la lluita col·lectiva. Quan acaba diu que ha de marxar perquè ha de cuidar dels seus fills i la seva mare. La rebuda (del discurs) per part del grup, és amb aplaudiments, assentiments, somriures, mentre la companya marxa és senten algunes persones dient que és la millor i que és qui motiva el grup.	Perfil molt interessant. Tant pel convenciment que expressa com pel rol que juga dintre del grup. Interessant també la constant mostra de gratitud, sentiment de deute. En aquest sentit, si el que explica la participació és el deute, estariem davant un cas de reconstitució identitària? O simplement davant un cas de cognoscició d'un context amb unes dinàmiques socials específiques, en que s'actua en base als mateixos esquemes?
Durant la darrera intervenció han anat arribant les companyes del cas "jocs florals", que fins ara no hi eren. Fonamentalment, es parla d'una roda de premsa. Algunes de les tasques, com parlar a la roda de premsa, les assumeixen les mateixes afectades, com a representants del seu propi cas. Una de les tasques es parlar durant la roda de premsa. En principi ho anava a assumir un	Autoresponsabilització del propi cas. Divisió de gènere. Estirar d'aquí.

home d'aquest cas (diria que l'únic afectat home), però ho acaba assumint una dona. L'home diu que l'hi han fet una intervenció odontològica i que no pot parlar. És el mateix home que la setmana passada va parlar del seu cas i que havia rebut amenaces de desokupa. Mostrava cert rebuig i desconfiança davant de l'acció del col·lectiu.	
Per últim, es parla del cas d'una companya nova, que té un problema amb el seu habitatge que es situa a Santa Coloma de Gramenet. Bàsicament, les companyes militants la deriven ràpidament a la PAH de Santa Coloma. Es nota el cansament de l'assemblea, es porten 3 hores i s'intenta "despatxar" ràpid l'assumpte. Quan la companya ha acabat d'explicar el seu cas ha dit: "y no sé que hacer". Una altra afectada ha dit al final que és amiga seua.	Rellevància xarxes informals per tal de conèixer i accedir al GHAS. "via de reclutament". Això de no saber que es pot fer, representatiu de la falta de coneixement i de la no existència d'altres col·lectius/institucions que prestin ajuda.
A partir d'aquí, es passa a la part organitzativa de l'assemblea. Primer es parla de l'assemblea extraordinària de divendres passat (no vaig poder acudir). Un company ha de fer un traspàs sobre l'estructura organitzativa del col·lectiu. Al principi de l'exposició és interromput per una altra companya, demanant agilitat. Ambdós s'enfaden i discuteixen. Algunes militants, en primer moment, intenten calmar la situació, dient que són coses que passen, que tots ens hem de poder expressar, que s'han de trobar les maneres, etc. Després esdevé un espai incòmode i no es sap molt com continuar l'assemblea. En aquest moment, una noia del cas dels jocs florals intervé de forma força apassionada. Mostra la seva opinió segons la qual hem de ser un grup, ens hem de respectar mútuament, hem de ser capaces de parlar sense incomoditats, etc. És un discurs en que fa molt èmfasi en el fet de "ser un grup". Als pocs minuts, dinamització intenta continuar amb l'assemblea, fent un resum de l'assemblea extraordinària i, posteriorment, passant a altres temes.	
A banda d'això, es parla d'altres temes com actes que es tenen durant la setmana, accions i demés. Generalment, qui les assumeix són els perfils militants.	Durant aquest punt ja no he pres tantes notes perquè estava cansat després gairebé hores d'assemblea. El proper dia miraré de prestar més atenció.

Assemblea 25/03/24. Auditori de Can Batlló, 17:00-20:00.

Notes	Comentaris
He arribat prest, encara hi havia poca gent: 2 persones del perfil militant i una família del perfil afectat. Estaven dividits en dos grups clars, mantenint converses paral·leles. Jo he quedat una mica apartat. Amb els minuts han anat arribant més persones, especialment del perfil militant. Algunes m'han preguntat que tal estava, com portava el treball de la universitat i similar. He mantingut una conversa breu amb una persona del perfil militant.	Pot ser això indica que, a poc a poc, m'estic integrant i em tenen més en compte. També pot significar que la meva condició "d'investigador" és clara, però no sembla ser un motiu de rebuig en general. Grups militants-afectats. Pot denotar que, com a mínim aquest grup d'afectades, no està integrat en les xarxes informals.
Al començar l'assemblea, una persona del grup militant, de fet, la persona amb major rol de lideratge, ha presentat el col·lectiu, fent èmfasi en la lluita col·lectiva com a mode de força. Després s'ha fet una roda de noms i pronoms (soc XXXXX, ell/a).	Discurs polític. Marc.
S'ha passat al punt de casos. S'ha començat parlant del cas de la militant amb rol de lideratge, que té a veure amb un bloc ocupat que ha de cedir l'ajuntament. La dinàmica ha sigut l'habitual: intervencions dels perfils militants i repartició de tasques. Sí que ha sigut rellevant que s'ha produït una mena de diàleg entre els diversos militants i la persona del cas: la "militant cap", però amb una dinàmica força diferent: els militants anaven fent preguntes i plantejant dubtes, no ha sigut una situació d'assessorament realment. Ha sigut l'únic cas que he vist gestionar en català de forma pràcticament íntegra. Normalment els casos es gestionen en castellà perquè és la llengua que entenen les afectades i, el català, es parla en diàlegs concrets entre algunes militants en tot cas. També intervé una persona del perfil afectat, de les que ja havia detectat com a perfil afectada-militant. No canvia la dinàmica, però intervé, cosa que no fan la resta.	M'ha sorprès que una militant tingui un cas, però es tracta del Bloc Labordeta, que es va ocupar per donar alternativa habitacional a un seguit de persones fa temps. En aquest sentit, entenc que forma part d'una reivindicació política en part. Igualment té a veure amb la problemàtica de l'habitatge, però crec que és un cas diferent, ja és un perfil prèviament polititzat. Clara dicotomia composició social grup afectades i grup militants. Tema de la llengua, pot tenir a veure amb inclusió en xarxes informals i també diria en les comissions del grup d'habitatge. Constatació perfil afectada-militant.
El següent cas és d'un afectat que es troba en situació de real·lotjament. És una persona amb discapacitat cognitiva. Bàsicament, l'han canviat d'habitació, passant a una en pitjors condicions. Denuncia també maltracta per part de l'assistent social. Ho fa amb to enfadat, explicant les característiques de la	Pot ser significatiu de la situació emocional de les afectades, viuen maltractes, impotència.

nova habitació i la situació de violència institucional que viu. Dinàmica habitual, militants debaten sobre decisions estratègiques i com gestionar el cas, en relació amb l'afectat.	
A continuació un militant fa el traspàs del cas d'una companya que no ha pogut assistir. La dinàmica d'aquest cas és l'habitual. Destaca que la "militant cap" realitza una intervenció llarga i resolutiva. Ningú la qüestiona.	Rellevant el rol de lideratge que té aquesta persona. Alhora, per comentaris que he sentit en altres moments, sé que alguns afectats la tenen com a referent, li escriuen directament a ella quan tenen un problema urgent que no pot esperar a l'assemblea.
Es parla a parlar del cas de Jocs Florals. Ho fa un nou veí de l'edifici, crec que fins ara no havia coincidit amb ell però pel que sembla ja havia vingut a més assemblees. Exposava la situació i presenta algunes propostes d'agitació que té respecte l'edifici (aferrar cartells i similars). També comenta que alguna altra veïna es vol sumar a la lluita. Un militant fa una intervenció destacable: parla de que, durant la setmana passada, va estar parlant amb veïnes del bloc i que totes estaven motivades i van a una. És una intervenció força motivadora i que reconeix la bona feina feta, tant per part de les veïnes del bloc com pel col·lectiu en general. La resta de la dinàmica és l'habitual: militants assessorant i realitzant debats estratègics, dinamització recollint les tasques. Tot i això, si que hi ha intervencions per part de dues persones amb perfils "afectats-militants", que són de caràcter més o menys estratègic i/o que es centren en aportar informació sobre recursos que es poden utilitzar, en base a la seva experiència prèvia.	A parer meu, la intervenció del militant és clarament un mecanisme emocional estratègic. Però per la forma de desenvolupar-se em queda una mica estrany el concepte estratègic. Realment, és una estratègia per part del col·lectiu? És un tarannà generalitzat? Potser si que hi ha un mecanisme sistemàtic: - Comportament favorable = reconeixement del grup. - Comportament no favorable = "rebuig" del grup, intentar convèncer del contrari. Aportacions afectades-militants. No és igual que dels perfils militants, és en base a experiències prèvies. Tot i això no té menys valor.
A continuació parla una companya per explicar que té data de desnonament per dia 24/04/24. Per la via judicial segons diu el seu advocat, sembla difícil parar-ho. En varies ocasions diu que només se la pot ajudar des del GHAS, demanant ajuda de forma indirecta. En el seu discurs es veu una certa desesperació i por. Alhora, durant el diàleg amb els militants surt un tema rellevant: no sap com comunicar-se amb el seu advocat (veu que quan parla amb ell està crispat, té molta feina, etc.). En aquest sentit, la "militant cap" li recomana parlar-li per correu electrònic, de manera que l'advocat pugui ser més assertiu.	Qüestió capacitació, tant pel que fa a dotar d'un suport individual: relació amb advocat, com pel que fa a un recurs de poder no a l'abast de la individualitat: l'acció col·lectiva. En una situació extrema, de por i desesperació, aquests semblen ser els únics elements que són capaços de generar confiança: creure que mitjançant la força col·lectiva es pot fer alguna cosa per revertir la situació. Situació emocional de l'afectada: por, desesperació, impotència, soledat. Intervenció emocional acció col·lectiva cap a: generar esperança, confiança, tranquil·litat.

Posteriorment, la “militant cap” realitza una intervenció força potent, motivadora, fent èmfasi en que el GHAS té capacitat per actuar i prendre certes decisions si escauen “nosotros podemos hacer lo que queramos”. En aquest sentit, l’afectada es sent reconfortada, respon: “es justo lo que necesitaba oír”. Igualment, es prenen algunes decisions d’apostar per la via judicial i optar pels altres recursos en darrera instància.	Alhora genera recursos de poder col·lectius (a disposició de l’individu) i capacitació individual.
A continuació una afectada parla del seu cas, que es troba temporalment resolt. Es celebra amb aplaudiments.	Ritual interacció simbòlic.
La mateixa persona, presenta una família nova. És una família georgiana que no parla català ni castellà perquè porten poc temps a Catalunya. La persona del cas anterior també és georgiana i els va traduint. Expliquen la seva situació. Model de gestió habitual. Un perfil afectada-militant desenvolupa varies intervencions, establint gairebé un diàleg amb la traductora. No és un debat estratègic, sinó gairebé una denúncia política sobre la situació dels demandants d’asil i les traves burocràtiques. De la família georgiana, és rellevant que en tot moment parla la dona (amb la traductora i, per extensió, amb el col·lectiu). L’home cuida dels nens.	Xarxes socials com a mètode de reclutament i de conèixer el col·lectiu. Gènere: subversió de rols tradicionals. Dona ocupa espai públic. És perquè és una qüestió relacionada amb l’espai privat (la llar)?
Tot seguit parla una parella nova. Són home-dona, de mitjana edat. Ella crec que és migrant, però aparentment (i per l’accent) europea, a diferència de la majoria de perfils de les afectades que provenen del sud global. Ell no ho sabia dir, en algun moment crec que diu alguna cosa en català. Mateixa dinàmica de gènere que abans: la dona parla de cares al grup, l’home calla. Bàsicament venen a demanar informació perquè se’ls hi acaba el contracte de lloguer i la propietat no els vol renovar. La dinàmica és la de sempre. Destaca que una dona del perfil afectada-militant realitza intervencions disperses sobre temes tècnics. També destaca la intervenció de la “militant cap”, que té una mica de discurs polític: parla de la gentrificació i la dinàmica d’expulsió.	Gènere: subversió de rols tradicionals. Dona ocupa espai públic. És perquè és una qüestió relacionada amb l’espai privat (la llar)? Discurs polític (marc): poc en espais privats. Sí en espais públics. Intervencions militant-afectada.
Acaba la part dels casos, es passa a parlar de les comissions. És molt rellevant que en aquest moment els afectats amb fills surten a	Clara divisó entre espai assemblea i estructura comissions.

fora de l'auditori. S'estan allà una estona "per no molestar". D'aquest apartat gairebé no he pres apunts, ja que és poc rellevant per la qüestió de l'estudi. En algun moment els afectats, que estaven a fora, han marxat a casa.	
Al finalitzar, hem fet un vídeo per celebrar la resolució del cas d'una afectada i publicar-ho a les xarxes socials. Després, he sortit a fumar amb la "militant cap" i hem tingut una conversa informal breu.	Està bé que la meua figura es vagi naturalitzant en el col·lectiu. Avui també he aprofitat per ficar-me a un grup de treball, de manera que em vegin com "un més del grup". També perquè és difícil anar allà només a observar.

Assemblea 08/04/24. Plaça Joan Corrades, 17:00-20:30.

Notes	Comentaris
L'assemblea s'inicia una mica més tard de les 17. Des de dinamització es comença demanant que algú expliqui què és el GHAS. Una persona, perfil "afectada veterana" fa l'explicació, explicant que és un grup de suport i lluita contra la problemàtica de l'habitatge i explicant les diferents línies de conflicte que es porten.	
Es passa a l'assessorament col·lectiu. Es comença parlant d'un cas relacionat amb un judici per un procés de finalització de contracte. La dinàmica és l'habitual diàleg M-A. Una "afectada veterana" fa una aportació tècnica. Una altra "afectada veterana" fa diverses aportacions de mateixa característica.	Aportacions veterans: des del jo, des de l'experiència personal. Aportacions militants: des del tu pots fer, tu tens aquest recurs, no experiència personal.
A continuació es parla d'un cas nou, relacionat amb la pujada del preu de lloguer de forma il·legal. És una dona major catalana. El cas es gestiona en català. La llengua vehicular habitual és el castellà. La "militant central" li dona la benvinguda i comença a realitzar les primeres aportacions. Dinàmica de "trencar el gel". En un moment, s'explica com recollir la documentació de vulnerabilitat, s'anima a una afectada (que porta poc temps, però ja ha realitzat el tràmit) a que expliqui com fer-ho. L'afectada ho fa. Les dues persones amb perfil "afectada veterana" realitzen també aportacions de caire tècnic però també, en menor mesura, estratègic, relacionat amb què es pot fer a nivell de tràmits institucionals (documentació que es pot demanar, etc.) i com fer-ho.	"Trencar el gel": casi sempre és assumit per la mateixa persona, que és qui té un major rol de lideratge. Aportacions veterans: des del jo, des de l'experiència personal. Animar a aportar: dinàmica per rompre l'aïllament en el propi cas i aportar informació als altres. "animar/obligar a ajudar".

Es parla d'un altre cas nou, aquest cas d'una noia migrant jove, amb estudis. Explica que estaven de lloguer a un pis d'un amic del seu pare, de forma il·legal, ara el pis se'l ha quedat la caixa i els volen fer fora. Explica que acudeix al GHAS com a darrer recurs, tenen ordre de desallotjament dia 07/05. "Nos vemos desamparados". L'advocat no fa res, els serveis socials no fan res, no saben què fer i no tenen coneixement de les lleis. La dinàmica d'assessorament és l'habitual.	Situació afectat: moviment habitatge com a darrer recurs, davant d'inacció d'altres institucions.
Es passa a parlar d'un altre cas. La dinàmica és l'habitual. Destaca una intervenció per part de la militant central que té una forta càrrega emocional, es fa un discurs que posa en contraposició la por amb la confiança.	És un discurs espontani. No és intencionat ni sistemàtic, però és un element de reforçament de l'acció col·lectiva.
Cas dels jocs florals, 69. Una companya del bloc explica que li han negat el lloguer social, perquè habitatge no interpreta que la propietària sigui una gran tenidora. És un "revés", un moment de desmotivació i de "petita derrota". La dinàmica és l'habitual, però en general, la resposta del col·lectiu és engrescadora, amb discurs de no rendir-se d'explorar més opcions, que això no és quelcom definitiu. Es planteja també una acció més agressiva per generar més pressió. No tinc molt clar que generi una gran confiança en l'afectada. És un moment de por i de desconfiança generalment.	Capacitat de reconvertir emocions? Aquests "revessos", les petites derrotes (encara que no definitives) generen desconfiança cap a l'acció col·lectiva. Eficàcia mecanismes col·lectius? Realment, més enllà de repetir un discurs, quins altres mecanismes hi ha? Mimesi amb entorn? Altres petites victòries? D'aquest fil pot ser es pot estirar.
El darrer cas que es tracta, és d'una companya que té un avís de desnonament en breus. La seva intervenció comença amb ella referint-se directament a la militant central i dient-li: "qué hay de lo mío?". La militant central la talla, fent èmfasi en que no és una qüestió de "lo mío", ni és un diàleg individual. Després es passa a parlar del cas. Assessorant-la amb la dinàmica habitual.	"punitivisme" davant les actituds en contra de l'acció col·lectiva. No és punitivisme com a tal, es fan comentaris comprensius, atenent a la situació emocional de l'afectada, però no deixa de negar aquest discurs i reconduir-ho cap a l'espai discursiu que beneficia l'acció col·lectiva.
Espai comissions. Dinàmica habitual, només intervenen militants, que estan integrats en l'estructura organitzativa del GHAS. L'afluència, en aquest apartat, és força menor. Molts ja han marxat a casa, generalment del perfil "afectat", mentre que els que queden hi participen de forma simplement presencial.	

Un participant (afectat) directament està tota l'estona amb el telèfon, sense prestar atenció al que es comenta a l'assemblea. En aquest punt destaca que es comenta sobre la neteja del local, són tasques que assumeixen dues afectades, dones i d'origen migrant. Crec que fins ara és l'únic tipus de tasca que he vist assumir per aquest perfil fora del seu propi cas.	
---	--

Assemblea 15/04/24. Plaça Joan Corrades, 18:00-21:30.

Notes	Comentaris
L'assemblea comença a les 18 a la Plaça Joan Corrades. L'assistència és l'habitual, amb alguns casos nous. Una persona de dinamització comença a dirigir l'assemblea, demana algun voluntari per explicar què és el GHAS, s'anima a una persona amb un cas que ja porta algun temps a que ho expliqui. Fa una breu explicació.	Participació "forçada"
Es comença parlant dels casos vells o urgents. Es parla del cas d'una família que es troba en situació de reallotjament i que els volen fer fora de la pensió d'aquí a unes setmanes. La dinàmica és l'habitual, pel que fa a la gestió del cas. És rellevant que és un cas en que home-dona participen de forma similar en el col·lectiu. No és la dinàmica típica de la dona participant i l'home en segon plànol. Aportacions varies de "no sabemos que hacer, necesitamos ayuda, etc".	Dinàmica de gènere crec que poc habitual dintre del col·lectiu. "No sabemos qué hacer..." relacionat amb capacitació i necessitat pragmàtica-individual
Es parla del cas dels Jocs Florals. La propietat ha proposat una reunió a les veïnes organitzades, amb la condició que no pot assistir-hi ningú del GHAS. Bàsicament expressen que volen anar-hi per conèixer la proposta de la propietat i que volen saber el punt de vista de l'assemblea. Es fan diverses aportacions per part dels perfils militants, en que es valora la decisió d'assistir-hi. En cap cas es fan intervencions contràries al que opinen les veïnes, sinó que es respecta la seva decisió i s'ofereixen recursos per afrontar la situació.	Capacitació, recurs de poder col·lectiu. Prioritat de l'opinió de les veïnes: autoresponsabilització del cas també implica no intrusió, no conflicte, no imperatius. Sou el GHAS: construcció identitat compartida.

És rellevant que en un moment un militant fa una intervenció en que diu que no té sentit demanar que no assisteixi ningú del GHAS perquè les veïnes organitzades són el GHAS. Altres militants fan més aportacions en la mateixa línia.	
Posteriorment es parla del cas d'un home que es troba en situació de real·lotjament. És un home amb una discapacitat intel·lectual que realitza una intervenció llarga i repetitiva, posant-se dret i gesticulant. Algunes persones del col·lectiu riuen dissimuladament. Finalment, algunes persones del perfil militant intenten calmar-lo i reconduir la situació. Durant la seva intervenció bàsicament explica la situació de l'entorn en que viu: una "cuarto" petit d'una pensió que dona a l'ascensor. Males condicions. També parla de la relació amb l'assistenta social, que defineix com: "me trata como a un perro y no puede ser"	
A continuació es passa a parlar dels casos nous. En primer lloc, es parla del cas d'una dona que ha ocupat un pis d'un banc. La seva intervenció es realitza des de la por i l'ansietat: clarament visible en el seu to de veu i per coses que diu directament. Bàsicament demana informació, diu que no sap què ha de fer, que si pot venir la policia no sap com ha d'actuar ni que li poden fer. Al llarg de l'explicació del seu cas va justificant el fet d'estar ocupant: diu que no té alternativa, que té una filla petita i demés. La dinàmica de gestió és l'habitual.	Culpabilitat, ansietat, por. Necessitat pragmàtica També necessitat emocional??
Una altra dona, major en edat, parla del seu cas. Bàsicament, no li volen renovar el lloguer i demana ajuda a nivell informatiu. És acompanyada per algunes noies, crec que algunes d'elles ja han estat prèviament al GHAS (les conec, de vista, del barri i del teixit associatiu d'aquest). La dinàmica de gestió és l'habitual. No es veu que la dona expressi por o altres emocions negatives. Pot ser perquè la seva situació no és "tant dolenta".	En setmanes posteriors no ha tornat. Rellevant xarxa de reclutament ex-participants i gent dels col·lectius de l'entorn.
Un dels darrers casos és el d'una dona àrab que no sap parla català ni castellà. Es troba en situació de real·lotjament, li han ofert un pis que ha rebutjat perquè té un problema a de salut a les articulacions de les cames i per	Xarxa reclutament ex-participants i assumpció d'aquests d'algunes tasques en moments puntuals.

accedir a aquest pis hauria de pujar escales. Arran d'això, l'assistenta social li ha dit que haurà de marxar de la pensió i no li ofereix altra alternativa. Fa cara trista. És acompanyada per una dona que va participar al GHAS fa uns anys. Aquesta dona fa de traductora i s'ofereix a fer-li acompanyament per alguns temes de demanar documentació i similars.	També, el fet de tenir ex-participants migrats permet que altres persones de mateix origen en dificultats amb la llengua puguin participar igualment. Fan de pont. Paper de traductor. Necessitat pragmàtica, etc. Lo de tots.
Per últim es parla amb uns nois que volen canviar a un dels companys de pis del contracte i tenen por que la propietat els hi pugui fer alguna cosa. Ja és molt tard, la majoria han marxat, només quedem els "militants" i aquests nois, pràcticament. Bastants del "militants" han marxat també. Després d'això, és tant tard que gairebé no es parla de comissions.	Poc rellevant. Necessitat pragmàtica. No han tornat a aparèixer.
Durant aquestes setmanes, he anat assumint algunes tasques puntuals (les poques que he pogut, per temps) i he anat parlant amb membres del col·lectiu per fer les entrevistes. Crec que això canvia una mica la manera de relacionar-me amb el col·lectiu, la gent em pregunta com estic, em fan alguna broma, em prenen més com un membre més, tot i que la meua posició d'"investigador" és clara.	

Annex 4. Recull notes de camp

1. Caracterització del col·lectiu

1.1. Composició social i organització.

El grup varia en funció de la setmana, ja que depèn força dels afectats que vinguin. En algunes ocasions, aquests només venen per una consulta o per obtenir quelcom puntual. D'altres, sí que s'integren més en la dinàmica del grup mentre es resol el seu cas. En general, però, en base a les assemblees a que he assistit, l'assistència sol ser d'entre 25 i 35 persones, canviant durant el mateix transcurs de l'assemblea.

En general, hi assisteixen persones de perfils diversos. Destaca la presència de persones joves, que són les que constitueixen principalment el grup dels "militants" (més endavant, es descriu aquest). Aquest grup és el més paritari en termes de gènere, tot i que continua havent-hi una majoria femenina. Es pot parlar d'un 60-40% amb majoria femenina. A banda d'aquest gruix, hi ha un parell de persones més, d'edat avançada, que són força centrals en el grup dels militants, vindrien a representar alguna cosa així com "la veu de l'experiència" i tenen un paper actiu en molts moments de les assemblees i en tasques fora d'aquestes.

D'altra banda, tenim el grup de les afectades, que és força més divers en quant a l'edat, però més homogeni en termes de gènere i ètnia. En aquest sentit, la majoria d'assistents són dones d'origen migrant (Amèrica Llatina, Àsia i nord d'Àfrica sobretot), tot i que també hi ha alguns casos d'afectades d'origen català o espanyol. La presència d'homes, en aquest grup, és gairebé anecdòtica. Com a molt hauré presenciat 3 casos d'homes que, a més, participen

dintre d'un cas major en que també hi ha dones o, en alguns moments, com a acompanyants d'una dona.

En quant a l'organització del grup, es realitza de forma assembleària. D'aquesta manera, les principals decisions es prenen dintre de l'espai de l'assemblea. A més, existeixen diverses comissions que porten a terme feina tècnica de manera constant del col·lectiu. Per últim, també existeixen grups de treball, que tenen una funció similar a les comissions, però que tenen una durada temporal.

El desenvolupament de les assemblees es realitza en dues parts: a la primera es gestionen els casos dels afectats, tant els nous com els antics, en funció del seu grau d'urgència. Posteriorment, es fa el traspàs de les comissions i es parla de les tasques (actes, accions, etc.) de la setmana vinent i de les posteriors. Aquesta segona part acostuma a ser més breu, només es parla de les coses essencials, en part perquè és al final i arriba en un moment en que tothom està cansat. La durada de les assemblees sol ser de 3-4 hores.

1.2. Rols

En quant als diversos papers, cal diferenciar en primer lloc el comportament habitual dels dos grups, en termes generals. El grup dels militants té un paper actiu a les assemblees, participa activament de l'assessorament col·lectiu, donant consells i fent propostes sobre els diversos casos. També té veu en altres àmbits, com és l'espai final de les assemblees. A més, la seva participació en el col·lectiu no es deu a la necessitat, ja que no tenen cap cas, són "militants morals" que es troben en el col·lectiu per compromís, convicció o altres motivacions. D'altra banda, els afectats només acostumen a parlar durant la gestió dels seus propis casos. No acostumen a assumir tasques fora dels seus casos (no participen de comissions o similars) i la seva participació en actes o altres activitats és força puntual. Quan intervenen en les assemblees, generalment sol ser per parlar de qüestions que són poc tècniques o estratègiques. És a dir, les seves intervencions tenen poc a veure amb què fer o com fer-ho. Les intervencions acostumen a ser per donar ànims a altres companyes, explicar situacions viscudes amb anterioritat per ells mateixos i que puguin ser d'ajuda pel cas, etc. És a dir, les intervencions en l'assessorament col·lectiu són menys, sobre qüestions no estratègiques ni tècniques i que es basen en la seva experiència personal.

Dintre d'aquesta caracterització general, hi ha rols particulars. En el grup dels militants, crec que hi ha una primera divisió present en l'assessorament col·lectiu. En aquest sentit, hi ha militants que tenen un rol de "trencar el gel". Aquesta situació es produeix quan una afectada explica el seu cas. Posteriorment es fa el silenci. Després, aquest tipus de militants són els que inicien el procés d'assessorament i els que fan més aportacions. Altres militants tenen un paper secundari durant l'assessorament, participant menys.

D'altra banda, en el grup dels afectats, hi ha rols que estrictament només participen en el seu cas. D'altres, en canvi, sí que participen en altres situacions. A més, també hi ha una diferència en la manera de fer-ho. Hi ha intervencions que són més emotives (motivadores, emocionals, etc.) i que tenen a veure amb el reforçament del grup i de la tasca d'aquest. Altres, en canvi, fins i tot arriben a mostrar desconfiança sobre l'activitat del propi grup. Aquest segon cas només l'he observat en un home que porta poc temps al col·lectiu (des de principis de març)

2. Principals mecanismes observats

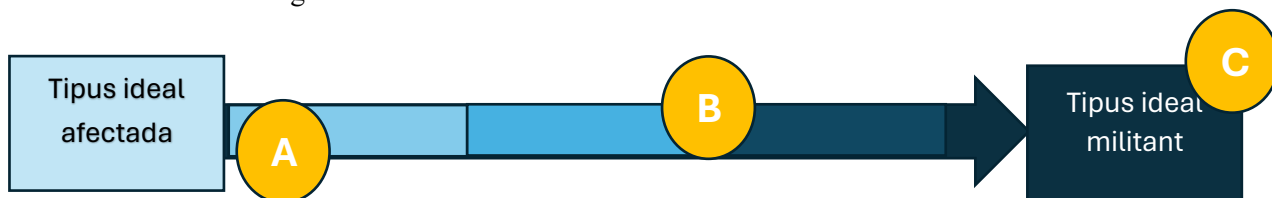
Mecanisme	Observat/comentaris
-----------	---------------------

Treball emocional estratègic	Requalificació emocions Disciplina	Realment no com a dinàmica general, només en situacions de desconfiança amb l'acció col·lectiva. Sessió 11/03/24. Disciplina no com a tal. Sí que es parla del retorn cap al grup, de l'autoresponsabilització del propi cas, de la dinàmica de ser ajudat i aportar alguna cosa al col·lectiu a canvi. Observat a sessió 11/03/24, a l'espai de benvinguda.
Assessorament col·lectiu	Transmissió coneixement Empoderament emocional	Sí. Ambdues sessions. Existeixen mecanismes de transmissió de coneixement, com són els fulletons que em van donar el primer dia o els debats estratègics que es porten al principi. Empoderament emocional realment ho dubto. Es dona de forma espontània i més per part de les afectades, tot i que també he vist algun "discurs motivador" per part de militants.
Cadenes rituals d'interacció	Victòries del moviment (celebració)	Sí, ambdues sessions. Tots els cops que algú conta alguna petita victòria del seu cas o fa algun "discurs motivador" és aplaudit. També pot tenir a veure amb requalificació emocions.
Treball emocional quotidià	Xarxes socials, espais d'oci, temps "sense ferres" manifestacions, accions	Ho he vist poc. El treball quotidià també ha sigut ideològic (més lligat al concepte de marc). Sessió 18/03/24.
Denominació comú col·lectiva	Família comPAH	Sí, per part d'una afectada. Sessió 11/03/24.
Principis morals	Explicació conflicte Transmissió marc	A nivell discursiu no existeix. Pot ser cal abandonar parcialment la idea de centrar-se en el discurs. S'aprèn també del comportament dels altres? Pot ser que el propi comportament del grup sigui una "inspiració" pels nous individus. Que tinguin una part de mimetitzar-se amb el grup i adoptar comportaments.
Acompanyament (nou)	Transmissió coneixement	Sí. Ambdues sessions. No sé si té a veure amb transmissió de coneixement. Igual vindria a ser una mena de "capacitació" per afrontar algunes situacions. Pot generar sentiment de deute.
Definició conflicte	Transmissió de marc Racionalització conflicte i nosaltres-ells.	Als fulletons que em van donar. En la dinàmica de les assemblees no explícitament, tot i que igual la pròpia dinàmica i la gestió dels conflictes ja té a veure amb això. Realment calen explicacions, quan la teva activitat es centra en "lluitar contra els propietaris"? Hi ha una definició compartida, però no es reproduceix en espais privats, sí en espais públics, actes, rodes de premsa, vídeos xarxes socials, etc.
"Hoy por tí mañana por mí"		Observat a l'assemblea d'acollida del primer dia sobretot (sessió 11/03). És influent en l'establiment de la relació de deute post resolució del cas.

3. Construcció dels perfils a entrevistar

En base a l'exposat, es formulen 3 perfils, que seran els fonamentals a entrevistar. En la construcció d'aquests perfils són rellevants: 1) la situació en que es troba el seu cas, això va molt vinculat al temps que porta al col·lectiu, 2) la quantitat i el tipus d'intervenció que es fa durant l'assemblea, 3) volum i tipus de tasques que es porten a terme. En aquest sentit, hi ha

un tipus ideal, que representa el grup militant, en que el primer criteri és irrellevant i els dos segons es satisfan completament. D'altra banda, hi ha un segon tipus ideal d'afectada, en que es porta poc temps al col·lectiu, les intervencions són poques i sobre el seu propi cas i les tasques que s'assumeixen també són sobre el seu propi cas de forma gairebé exclusiva. En la mesura en que una afectada s'apropa més al tipus ideal dels militants, es considera que el procés de transició es troba més avançat i és més probable que s'adhereixi amb més força al col·lectiu en el llarg termini.

Partint d'aquesta idea, es realitzaran dues entrevistes als models més propers al tipus ideal "afectada" (A). Amb aquests perfils es pretén obtenir informació sobre com és el procés d'entrada, quina és la situació emocional en el moment d'arribada, com es reben les primeres situacions i quina relació es genera en primer moment amb el col·lectiu: agraïment, deute, desconfiança?

En segon lloc, es realitzaran dues entrevistes més als perfils amb un grau de transició alt (B). És a dir, aquelles persones que hagin entrat com a afectades però portin temps al col·lectiu i el seu cas es trobi resolt o en vies de resolució, realitzin intervencions més enllà dels seus casos i que assumeixen certes tasques dintre del col·lectiu.

Per últim es realitzarà una entrevista a un perfil militant que tingui un paper central dintre del col·lectiu (C). Amb això no es pretén obtenir informació sobre les motivacions a la participació ni sobre la relació amb el col·lectiu, sinó obtenir informació sobre els mecanismes que es porten a terme intencionadament des del col·lectiu per tal d'intentar retenir a les noves participants.

En quant al gènere i l'ètnia, resulta força difícil establir un criteri en el grup de les afectades, ja que la gran majoria són dones migrades. En quant al perfil B i C. Les persones que més clarament responen a aquests perfils són dones i d'origen català o espanyol. En quant al perfil B, no hi ha cap persona amb un altre tipus de perfil. En quant al C, sí que n'hi han, però és més interessant pot ser entrevistar a la persona que clarament té el paper més central dintre de l'assemblea, en aquest cas, una dona.

Per tant, les entrevistes seran:

- Entrevista 1: persona cas dels jocs florals (participa des de març).
- Entrevista 2: persona en situació de reallotjament (participa des de fa 6 mesos aproximadament).
- Entrevista 3: persona amb cas resolt (o a punt de resoldre's). Participació activa en l'assemblea amb aportacions tècniques i estratègiques.
- Entrevista 4: persona amb cas resolt (o a punt de resoldre's). Participació activa en l'assemblea amb aportacions tècniques i estratègiques.
- Entrevista 5: "líder" del col·lectiu

4. Principals dinàmiques (a partir de notes de camp i entrevistes).

Les principals dinàmiques, de més rellevància, a comentar, són les següents.

En primer lloc tenim la *dinàmica d'assessorament*. Aquesta s'estableix com un diàleg entre una persona afectada i diverses persones del grup dels "militants". Per tant és un diàleg entre la individualitat i el sector central del col·lectiu. Durant aquest diàleg es porten a terme diversos consells sobre com l'afectat ha de gestionar el seu cas. En general, es comença optant per la via de la negociació amb la propietat i, a mesura que es va desenvolupant el conflicte, es van prenent decisions estratègiques que tenen a veure amb fer més pressió. De forma puntual, alguns afectats intervenen, normalment sobre qüestions no estratègiques ni tècniques, per tal d'aconsellar sobre situacions que ells ja han viscut.

També es donen dinàmiques d'assessorament individual/aïllat. En aquest sentit, la persona afectada pren com a referent a un o varis militants, que l'acompanyen en algunes situacions concretes. Així, s'estableixen diàlegs presencials i telemàtics (whatsapp) sobre qüestions concretes al llarg de la setmana. Aquesta dinàmica és especialment rellevant perquè, en l'espai informal, també es desenvolupa tot un treball emocional esporàdic-quotidià. A més, en aquesta dinàmica es donen converses sobre els que contradiuen alguns elements desincentivadors (amenaces, ofertes dels propietaris o similars).

Una segona dinàmica, que considero molt rellevant i es troba relacionada estretament amb les anteriors és l'*acompanyament*. És rellevant perquè, en la literatura analitzada no apareixia com un factor de pes, però crec que és un mecanisme important. Els acompanyaments es donen en casos en que l'afectada ha de realitzar alguna interacció amb l'administració pública o la propietat. Aquestes interaccions acostumen a ser l'obtenció de documentació i les trobades per negociar, generalment. En aquests casos, una o varies persones del col·lectiu acompanyen a l'afectada a realitzar aquesta interacció. D'aquesta manera, les afectades compten amb una acompanyant que té un major coneixement i experiència sobre aquestes situacions. Les afectades que porten més temps, en alguns moments assumeixen aquest rol d'acompanyant, sobre situacions que ja han viscut.

En tercer lloc tenim la *dinàmica d'acollida*. És rellevant perquè representa el primer contacte de l'individu amb el col·lectiu. Per part de les persones del col·lectiu encarregades de donar la benvinguda s'explica la dinàmica general assembleària, a més s'insisteix en que s'ha d'aportar alguna cosa a canvi de rebre ajuda i assessorament col·lectiu.

D'altra banda, s'ha observat l'*autoresponsabilització del cas*. És la dinàmica general de gestió dels casos. Cada persona assumeix el seu propi cas. D'aquesta manera, les afectades han d'assumir un paper actiu en la resolució del seu propi cas i han de participar d'alguna manera a les assemblees. Es fa de forma no exigent. És a dir, una persona sempre pot, simplement, al·ludir la responsabilitat del seu cas o no realitzar algunes accions determinades per pròpia voluntat. En aquest sentit, la responsabilitat del propi cas implica un model de participació voluntarista, en que cadascú afronta el que vol o pot.

En quant a les assemblees, hi podem veure *intervencions forçades*. Això bàsicament consisteix en incentivar que les persones afectades més veteranes realitzin algunes intervencions concretes sobre situacions que ells ja han viscut. Això és rellevant perquè 1) "obliga" a participar en el col·lectiu i a aportar-hi alguna cosa, i 2) permet que els nous participants puguin conèixer maneres de resoldre els casos des de l'experiència d'altres afectats que han resolt, o estan resolent, la seva situació.

Amb la dinàmica anterior es relaciona estretament la següent l'*emmirallament*. Aquesta dinàmica es dona quan una persona afectada veu casos d'altres persones que són similars als seus o "pitjors". Això comporta dues coses. En primer lloc permet relativitzar la importància

del propi cas, ja que si altres, en situacions similars o pitjors han pogut resoldre la seva situació, el cas propi no és tant complicat. A més, al parlar amb persones que han travessat una situació vivencial similar, és més fàcil trobar empatia i sentir-se reconegut per un igual. S'eviten situacions condescendents.

Per últim, destaquen les *dinàmiques espontànies*. Generalment es donen en espais informals. He pogut presenciar poc d'aquestes dinàmiques perquè només he pogut assistir a les assemblees. Tot i això, en els moments previs de les assemblees si que he pogut veure alguna conversa relacionada amb el reforçament d'alguns aspectes ideològics. A més, de forma espontània també es realitzen intervencions que tenen com a finalitat animar a les afectades, encoratjar-los o convèncer-los d'alguna cosa. No responen a finalitats estratègiques, sinó que es desenvolupen sota el criteri propi de cada membre.

Tot això genera la capacitació de l'afectat per poder fer front al seu cas. Aquesta capacitació és doble. Per una banda té a veure amb la millora de les capacitats tècniques, estratègiques i de coneixement de que disposa l'individu. D'altra banda, comporta una millora de l'estat emocional, ja que les expectatives de resolució del cas passen a ser més positives.

En tot aquest procés, es desenvolupen vincles de lleialtat i fidelitat, sí, però també un important sentiment de *deute*. Aquest s'ha de saldar posteriorment i, al retornar-se aquest deute, res obliga al participant a continuar la seva participació. No es contreu un compromís efectiu.

Quan les persones deixen de participar, perquè no poden conciliar la seva vida privada amb el col·lectiu o altres motius, es dona una dinàmica de *retorn puntual*. Aquesta dinàmica es dona mitjançant participacions puntuals en l'assemblea, espais informals o en accions puntuals (actes, accions de protesta, desnonaments, etc.). Alhora, amb aquesta dinàmica es va teixint una xarxa de reclutament àmplia en que les persones que ja han passat pel col·lectiu parlen d'aquest a persones dels seus cercles socials que es troben amb problemes d'accés a l'habitatge. Quan aquestes acudeixen al col·lectiu, són acompanyades molts cops per aquests ex-participants, que fins i tot les acompanyen durant les primeres sessions i per algunes gestions puntuals.

En quant al gènere, juga un paper clau quantitativament, per la composició social del grup, i qualitativa, per les dinàmiques d'aquest. En aquest sentit, el Grup d'Habitatge de Sants té una dinàmica *feminitzada* en sentit estructural. No es tracta d'un model de participació estricte, sinó conciliador, que és conscient de la sobrecàrrega que implica el treball, la cura de la llar i la família i l'activisme. En aquest sentit, es permet participar voluntàriament, ajudant en el que es pugui. No es tracta merament de disposició de temps, sinó també de comprendre la sobrecàrrega que implica un estil de vida així a nivell físic i anímic.

A més, les dinàmiques de gènere es subverteixen parcialment i, en les assemblees, qui acostuma a parlar i a afrontar el cas són les dones. Això en part es deu al vincle entre llar i família i l'assignació de la responsabilitat d'aquests espais al rol femení. En aquest sentit, participar del GHAS comporta la politització de l'entorn privat, explicitant allò de "lo personal és polític" i permetent portar a l'àmbit públic l'espai en que les dones han estat històricament relegades: l'àmbit privat.

En quant a la ètnia, també té un paper rellevant, però no en el mateix sentit. Les persones migrants, sobretot del sud global, acostumen a participar menys i a fer-ho des de preguntes o amb afirmacions poc contundents. Això no es deu a elements culturals o biològics, sinó a

la capacitat d'estructuració de l'ètnia. És a dir, la ètnia segrega i situa aquelles persones no-occidentals en posicions de classe més baixes, que acostumen a tenir menor capital cultural. En aquest sentit, la participació en l'assemblea és més difícil perquè no es compta amb els recursos formatius per fer-ho. En certa manera això representa una barrera d'accés per determinats perfils.